

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Daňová problematika zaměřená na daň z příjmů PO a
FO**

Pavλίna Kopecká

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pavλίna Kopecká

Podnikání a administrativa

Název práce

Daňová problematika zaměřená na daň z příjmů PO a FO

Název anglicky

Tax Issues Focused on Corporate and Natural Person Income Taxes

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat konkrétní příklady daňové problematiky zaměřené na daň z příjmů ekonomických subjektů, zda a při jakých podmínkách je lepší podnikat jako fyzická osoba nebo právnická osoba při různě vysokých základech daní, aby podnikatelé co nejlépe zákonným způsobem optimalizovali své náklady.

Metodika

V praktické části diplomové práce budou porovnány dva podnikatelské subjekty – podnikatel fyzická osoba a firma jako právnická osoba. Daňové přiznání pro daň z příjmů obou subjektů bude sestaveno na základě dvou rozdílně vysokých základech daně. Při zpracování praktické části se předpokládá spolupráce s daňovým poradcem popř. auditorem.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Daně, finanční úřad, daňová povinnost, podnikatel, živnostenský zákon, obchodní společnost, obchodní zákoník, základ daně, sazba daně, fyzická osoba, právnická osoba,

Doporučené zdroje informací

Další literatura dle dohody s vedoucím práce.

Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-791-1.

Poradce: 2011/6-7. Český Těšín: Poradce, s.r.o, 2011.

POSPÍŠILOVÁ, Alena, et al. Podnikání. 1. vyd. Praha : Aspi a.s., 2007. 1057 s. ISBN 978-80-7357-293-8.

SEDLÁKOVÁ, Eva. Daňové a nedaňové výdaje: A-Z 2011. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7365-328-6.

ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 1. vyd. Praha : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.; 2006. 476 s. ISBN 80-86898-51-2.

Předběžný termín obhajoby

2015/02 (únor)

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik

Elektronicky schváleno dne 29. 10. 2013

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2013

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Daňová problematika zaměřená na daň z příjmů PO a FO" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní JUDr. Ing. Evě Daniele Cvik za odborné vedení a rady při zpracování diplomové práce. Zároveň děkuji pracovníkům Finančního úřadu pro Pardubický kraj, Územní pracoviště v Ústí nad Orlicí za poskytnutí potřebných informací a názorů k tématu diplomové práce.

Daňová problematika zaměřená na daň z příjmů PO a FO

Tax Issues Focused on Corporate and Natural Person Income Taxes

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na daňovou problematiku podnikajících fyzických a právnických osob v České republice zaměřenou na daň z příjmů. Daně představují pro každého podnikatele odliv finančních prostředků souvisejících s jeho ekonomickou činností. Daňovou povinnost je nutné v odpovídající míře včas, řádně a správně plnit vůči státním institucím a finančním úřadům. Teoretická část diplomové práce popisuje základní pojmy související s podnikáním, rozdělení živností obchodních společností, současnou strukturu související se správou daní. Praktická část je zaměřena na propočty daně z příjmů fyzických a právnických osob, využití možných slev v daňovém přiznání na poplatníky, stanovení základu daně a následná daňová povinnost vybraných subjektů. Cílem práce je analyzovat konkrétní příklady daňové problematiky zaměřené na daň z příjmů ekonomických subjektů, zda a při jakých podmínkách je lepší podnikat jako fyzická osoba nebo jako právnická osoba při postejně vysokých základech daní, aby podnikatelé co nejlépe zákonným způsobem optimalizovali své náklady. V diplomové práci bude využito i slev na poplatníky, které ekonomické subjekty ve svém daňovém přiznání využily.

Klíčová slova: Daně, finanční úřad, daňová povinnost, podnikatel, živnostenský zákon, obchodní společnost, obchodní zákoník, základ daně, sazba daně, fyzická osoba, právnická osoba

Summary

This diploma thesis is focused on tax problems of natural and juridical persons in the Czech Republic and their income tax. Taxes represent an outflow of the wherewithal for every businessman and his economic activity. It is necessary to carry on tax liability to institutions and offices of the revenue appropriately, properly, and in time. The theoretical part describes key concepts related to the conduct of business, the separation of trades of commercial companies and the current structure of the tax administration. The practical part is focused on the calculations of the income taxes of natural and juridical persons, making use of benefits in tax returns of taxpayers, the determination of the tax base and the tax liability of representative subjects. The aim of the diploma thesis is to analyse specific examples of tax problems focused on the income taxes of economical subjects and to say whether and in what conditions it is better to carry on natural or juridical person's business (having equal tax base) so that the entrepreneurs could optimize their costs in the best way. In the diploma thesis, there are also used the benefits to taxpayers used by the economical subjects in their tax returns.

Keywords: taxes, office of the revenue, tax liability, entrepreneur, trade licensing act, commercial company, commercial code, tax base, tax rate, natural person, juridical person

Obsah

1	Úvod	4
2	Cíl a metodika práce	6
2.1	Cíl práce	6
2.2	Metodika práce	6
3	Podnikatelská oblast v České republice	7
3.1	Základní pojmy v oblasti podnikání	7
4	Rozdělení živností a obchodních společností	10
4.1	Všeobecné a zvláštní podmínky k provozování živnosti.....	10
4.2	Prameny živnostenského podnikání.....	11
4.2.1	Rozdělení živností.....	12
4.2.2	Podnikání fyzických osob.....	14
4.2.3	Podnikání právnických osob.....	17
5	Správa daní	21
5.1	Základní pojmy v oblasti daňového systému.....	22
5.2	Vývoj finanční správy.....	25
5.2.1	Počátky bernictví v České republice.....	25
5.2.2	Současná struktura finanční správy	26
5.3	Funkce daní.....	29
5.3.1	Vliv míry zdanění	30
6	Daň z příjmů právnických a fyzických osob	33
6.1	Ekonomika vybraných subjektů Pardubického kraje.....	34
6.2	Rozdělení daní	37
6.3	Daň z příjmu fyzických osob	38
6.3.1	Daň z příjmů ze závislé činnosti za zaměstnance	40
6.3.2	Dílčí základ daně nebo ztráta.....	42
6.3.3	Příjmy z kapitálového majetku	45
6.3.4	Příjmy z nájmu.....	46
6.3.5	Ostatní příjmy	46
6.4	Daň z příjmu právnických osob	53
6.4.1	Příloha č. 1 daňového přiznání právnických osob	57
6.4.2	Výpočet daně	60
6.5	Daňová povinnost podnikatelů k dani z přidané hodnoty.....	63
7	Shrnutí	66
8	Závěr	68
	Seznam literatury a internetových zdrojů	69
	Seznam použitých zkratk	71
	Seznam grafů	72
	Seznam tabulek	72

1 Úvod

Soukromé podnikání patří v současné době k hlavním sektorům tržní ekonomiky. Je úzce spojeno nejen s každým občanem České republiky, ale také se zahraničními osobami, které v naší republice podnikají nebo využívají statků služeb rezidentů. S podnikáním a podnikatelským prostředím se setkáváme přímo jako vlastníci firem, nebo nepřímo jako spotřebitelé statků a služeb vyprodukovaných soukromým sektorem, ať už se jedná o statky nezbytné, nutné k naší životní existenci, nebo třeba i statky luxusní, které uspokojují naši životní úroveň.

Historie podnikání sahá do dávné minulosti. V 10. století vznikly první náznaky podnikání, kdy se obchodovalo pro tehdejší dobu významnými komoditami. V souvislosti s obchodováním vznikla tzv. celní daň placená z dovezených komodit. Jako nejstarší nepravidelně vybíraná daň se považuje daň pozemková. V období 14. století začaly vznikat první řemeslné cechy, které si vybojovaly pevné postavení. V této době se také začaly vybírat i tzv. všeobecné daně odvíjející se od výdělku řemeslníků.¹ Podnikání se výrazně rozšířilo v polovině 19. století, kdy se značně začala rozšiřovat řemesla, koloniální obchody a také se zdokonalovala technologie postupů při výrobě statků a poskytování služeb. Bylo zapotřebí upravit celé podnikatelské prostředí právními normami. Vydaný Živnostenský řád patřil k tehdejším hlavním právním pramenům určujícím podmínky řemeslného podnikání. Následně byl vydán i Všeobecný obchodní zákoník, který byl právním předpisem pro koloniální služby. V poválečném období 20. století bylo v Československu soukromé podnikání znárodněno a tím na dlouhá léta zrušeno. Živnostníkům se cesta znovu otevřela po sametové revoluci v roce 1989. Z centrálního řízení se transformací ekonomiky postupně přecházelo na ekonomiku tržní se snižujícím vlivem zasahování státu do hospodářské politiky. Otevřely se hranice do ostatních zemí, podnikatelství se rozšířilo na mezinárodní úroveň. Založily se nové soukromé firmy českých i zahraničních vlastníků. S rozšiřujícími podnikatelskými záměry bylo nutné

¹ JARONĚK, Petr. Historie podnikání v Čechách: Jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?. *Mladý podnikatel.cz* [online]. 22.3.2013 [cit. 2013-12-25]. Dostupné z: <http://mladypodnikatel.cz/historie-podnikani-v-cechach-t4444>.

vytvořit jasné a zřetelné podmínky a pravidla, podle kterých se soukromé podnikání bude řídit.²

Stěžejním pramenem upravujícím podmínky osob samostatně výdělečně činných je Živnostenský zákon. Obchodní závazkové vztahy, postavení právnických osob a ostatní vztahy spjaté s právnickými subjekty upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014 (dříve Obchodní zákoník zrušený k 31. 12. 2013). Zrušený Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., je nahrazen novým zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) společně s Novým občanským zákoníkem.

Bez ohledu na právní subjektivitu je povinností pro fyzické a právnické osoby odvádět z jejich ekonomické činnosti daň z příjmu a ostatní daně související s podnikatelskou aktivitou. Výše daňových sazeb se může lišit dle právní formy podnikajících osob. S rozvíjejícím podnikáním bylo nutné upravit nejen podmínky a pravidla podnikání, ale také daňovou soustavu upravující daňové zatížení podnikatelských subjektů. Cílem diplomní práce je posoudit daňové zatížení právnických a fyzických osob.

² TRÁVNÍČEK, Z a J TRÁVNÍČEK. *Živnostenský zákon: komentář*. 1.vyd. Praha: SEVT, 1991, 154 s. Komentované zákony. ISBN 80-704-9020-9.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Daně představují pro každého podnikatele odliv finančních prostředků souvisejících s jeho ekonomickou činností. Daňovou povinnost je nutné v odpovídající míře včas, řádně a správně plnit vůči státním institucím a finančním úřadům. Cílem diplomové práce je, na základě provedeného šetření dvou konkrétních podnikatelských subjektů s rozdílnou právní subjektivitou, potvrzení či vyvrácení hypotézy, že je pro podnikatelské subjekty z pohledu daňového zatížení výhodnější podnikat jako fyzická osoba oproti právnické osobě. Zohlední se daňové slevy a daňové odpočty, které oba podnikatelské subjekty využily ve svém podnikání.

2.2 Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a na část praktickou. Se základními pojmy v oblasti podnikání a daňové správy se setkává téměř každá podnikající fyzická či právnická osoba. Teoretická část problematiky soukromého podnikání a finanční správy je tedy postavena na analýze právních předpisů, čerpání z odborné literatury a z odborných internetových portálů v oblasti podnikání a daňové správy. Na tuto část diplomové práce navazuje praktická část, kde je šetření podpořeno kvalitativní metodou výpočtu daňového přiznání daně z příjmů fyzické osoby podnikatele a daně z příjmů právnické osoby. V případové studii obou zkoumaných podnikatelských subjektů se hledá lepší vzorek chování firmy, který bude mít po odvodu daňových povinností výhodnější zisk pro svoji potřebu. Oba vybrané podnikatelské subjekty byly vybrány s postejným obratem svých tržeb. Byly poskytnuty informace ze strany daňových subjektů uvedených v diplomové práci, pracovníků územního pracoviště finančního úřadu a také byly poskytnuty informace daňového poradce. Vzhledem k tomu, že obě podnikající osoby nebudou mít za rok 2014 vyhodnoceny výsledky hospodaření, vychází se s výsledky hospodaření pro daňové přiznání z roku 2013.

3 Podnikatelská oblast v České republice

V současné době je podnikání hodně rozšířené nejen v České republice, ale i v zahraničí, hlavně v ekonomicky vyspělých zemích. Týká se snad každého z nás buď přímo - jsme sami podnikatelskými subjekty, nebo nepřímo – jsme spotřebiteli statků a služeb, které vyprodukovaly podnikatelské subjekty. V České republice může být podnikání u fyzických osob jako hlavní zdroj příjmů, nebo i jako vedlejší zdroj příjmů probíhající souběžně se zaměstnáním podnikatele.

Všichni podnikatelé bez ohledu na hlavní či vedlejší zdroj příjmů musejí splňovat všeobecné podmínky (vyplývající ze živnostenského zákona a nového občanského zákona) určené pro jejich ekonomickou činnost. Povinností je pro ně i dodržování daňových zákonů souvisejících s jejich podnikáním. Při komunikaci a projednávání administrativních záležitostí s příslušnými institucemi se fyzické a právnické osoby běžně setkávají se základními pojmy souvisejícími s podnikáním.

3.1 Základní pojmy v oblasti podnikání

V podnikatelské činnosti se podnikatelé setkávají s pojmy, jejichž obsah by měli znát. Mezi nejznámější patří:

Živnost (podnikání) – je soustavnou činností, kterou podnikatel vykonává samostatně na jeho vlastní jméno a na vlastní odpovědnost, s účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených zákonem o živnostenském podnikání.³

Podnikatel – je tuzemskou nebo zahraniční fyzickou či právnickou osobou, která vykonává ekonomickou činnost. Právnická osoba musí být zapsána v obchodním rejstříku, fyzická osoba je po vydání živnostenského povolení zapsána v živnostenském rejstříku. Podnikatelem je i jiná osoba, která nepodniká na základě živnostenského zákona, ale dle zvláštních předpisů. Týká se to profesí jako jsou např. notáři, veterináři, advokáti, lékaři, hospodařící rolníci atd.

³ Ustanovení § 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). *Portál veřejné správy* [online]. 1991 [cit. 2014-07-23]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=39498&recShow=1&nr=455~2F1991&rpp=15#parCnt>

Fyzická osoba - většinou podniká v činnosti malého rozsahu na základě živnostenského nebo jiného oprávnění. Podnikatel jako fyzická osoba si často sám závod vede pod vlastním jménem.

Právnícká osoba - je to sdružení fyzických nebo právnických osob. Mohou to být i jednotky územní samosprávy či jiné subjekty. Jsou zapsány do obchodního rejstříku na základě zakládající listiny nebo písemné smlouvy.⁴

Živnostenský rejstřík - je elektronický portál dostupný internetovým portálem, který ve veřejné části poskytuje informace podnikateli – jeho jméno, bydliště, místo provozovny, podnikatelskou činnost, začátek a ukončení podnikání apod. V neveřejné části živnostenského rejstříku jsou uvedené osobní údaje podnikatele. Správcem rejstříku je Živnostenský úřad České republiky.⁵

Obchodní rejstřík - je elektronický portál dostupný internetovým portálem, ve kterém jsou zapsány obchodní společnosti a družstva, zahraniční osoby podnikající na území České republiky a osoby, kterým stanoví povinnost zápisu některý ze zvláštních zákonů, dle kterých podnikají. Ve veřejné části jsou uvedené informace o závodě (firmě) – název, vznik závodu, informace o statutárním orgánu, informace o jednatelech, výši vloženého a splaceného kapitálu, výše procentního podílu jednatelů v závodě, atd.⁶ V obchodním rejstříku je krom výše uvedeného zveřejněna v přílohách roční účetní závěrka firmy - Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty, Příloha (v úplné nebo ve zkrácené podobě), Zpráva o vztazích. Tyto dokumenty jsou závody povinny poslat do 30 dnů po účetní závěrce aktuálního roku elektronicky na podatelnu příslušného krajského soudu. V případě insolvence nebo likvidace závodu je tato informace také uvedena obchodním rejstříku.

Výpis ze živnostenského rejstříku – dříve živnostenský list, je oprávnění, na jehož základě podnikatel může podnikat. Je na něm uvedeno jméno podnikatele, sídlo závodu, datum zahájení živnosti, druh a obor živnosti, ve které podnikatel vykonává ekonomickou činnost. Na jednom výpisu ze živnostenského rejstříku může být vypsáno i více činností podnikatele. Živnostenské oprávnění není možné převést na jinou osobu. Údaje na tomto oprávnění jsou shodné s údaji zveřejněnými v živnostenském rejstříku.

⁴ POSPÍŠILOVÁ, Alena, et al. *Podnikání*. 1.vyd. Praha: ASPI, 2007, 1057 s. ISBN 978-80-7357-293-8.

⁵ ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva*. 1.vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006, 476 s. ISBN 80-86898-51-2.

⁶ POSPÍŠILOVÁ, Alena, et al. *Podnikání*. 1.vyd. Praha: ASPI, 2007, 1057 s. ISBN 978-80-7357-293-8

Živnostenský úřad – je hlavním úřadem při jednání osob žádajících o živnostenské oprávnění, zrušení oprávnění nebo změnu ve výpisu živnostenského oprávnění. Splní-li žádající osoba – ohlašovatel všechny nutné podmínky stanovené živnostenským zákonem, je živnostenský úřad povinen do 5 pracovních dní provést zápis do živnostenského rejstříku a vydat oprávnění k podnikání.

Mezi jeho další činnosti patří:

- ✓ zrušení živnostenského oprávnění,
- ✓ provádí změny ve výpisu z živnostenského oprávnění,
- ✓ dohlížení na živnostenské podnikání,
- ✓ vydávání identifikačního čísla závodu, identifikační číslo provozovny (tzv. EAN kód provozovny),
- ✓ provádí kontrolu dodržování živnostenského zákona,
- ✓ při porušení zákona uděluje pokuty,
- ✓ sdělí údaje o živnosti a o podnikateli místně příslušnému správci daně, Českému statistickému úřadu, místně příslušné správě sociálního zabezpečení, příslušné zdravotní pojišťovně a to do lhůty 30 dnů od zápisu do živnostenského rejstříku.⁷

Datová schránka – je určena k doručování elektronických dokumentů mezi orgány veřejné a státní správy a fyzickými či právnickými osobami (např. registrace firmy u finančního úřadu, podání přiznání daně z přidané hodnoty atd). Pro právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku je datová schránka povinná, její zřízení a přihlašovací údaje ji jsou poslány doporučeně do vlastních rukou zřizovatelem Ministerstvem vnitra České republiky. Pro jednu právnickou osobu je jen jedna datová schránka, ale přístup pod svým jménem mají všichni jednatelé, má – li jich společnost nebo družstvo více. Fyzické osoby mohou mít schránku dobrovolně.⁸

⁷ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). *Portál veřejné správy* [online]. 1991 [cit. 2014-07-23]. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=39498&recShow=1&nr=455~2F1991&rpp=15#parCnt>

⁸ Co jsou datové schránky?. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2009 [cit. 2014-07-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-co-jsou-datove-schranky.aspx>

4 Rozdělení živností a obchodních společností

Každý začínající podnikatel se před zahájením živnosti musí rozhodnout, zda bude podnikat jako fyzická či právnická osoba. Obě právní formy závodu jsou nahlášeny u příslušného živnostenského úřadu (fyzické osoby podle místa trvalého bydliště, právnické osoby podle sídla firmy), kde jim je přiděleno identifikační číslo. Právnické osoby se ještě zapíší prostřednictvím příslušného krajského soudu do obchodního rejstříku. Aby živnostenský úřad mohl ohlašovateli povolit ekonomickou činnost a vydat oprávnění k podnikání, musí žadatel splňovat níže uvedené podmínky.

4.1 Všeobecné a zvláštní podmínky k provozování živnosti

Aby žadateli o živnostenské oprávnění bylo kladně vyhověno, musí být bez ohledu na právní subjektivitu a rozdělení živnosti či obchodních společností splněny všeobecné podmínky k provozování živnosti. Podmínky jsou uvedené v § 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších zákonů.

Všeobecné podmínky jsou následující:

- ✓ Bezúhonnost,
- ✓ plná svéprávnost, kterou lze nahradit rozhodnutím soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti

Bezúhonnost se u občanů České republiky prokazuje výpisem z Rejstříku trestů. Za bezúhonnou osobu se pro účely živnostenského zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně související s podnikáním nebo s předmětem podnikání.⁹ Živnostenský zákon byl mnohokrát novelizován, jednotlivé změny mají přinést podnikatelům lepší vstup do podnikání a ulehčit administrativní záležitosti při podnikání. Jednou z hlavních podmínek v dřívějším znění živnostenského zákona byla uvedena i všeobecná podmínka dosažení 18 let žadatele.

⁹ Ustanovení § 6, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). *Portál veřejné správy* [online]. 1991. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=39498&recShow=5&nr=455~2F1991&rpp=100#parCnt>

Kromě výše uvedených všeobecných podmínek někteří žadatelé musejí splňovat dle § 7 živnostenského zákona i zvláštní podmínky, které si vyžadují odbornou způsobilost nutnou k ochraně zdraví a majetku ostatních občanů. Za odbornou způsobilost uvedenou v § 7 živnostenského zákona se považuje vyžadující dosažená kvalifikace a délka vykonané praxe. Dle oboru živností je podnikatel – fyzická osoba povinen splnit odbornou způsobilost, která je uvedena příloze č. 5 živnostenského zákona. K této příloze se váže také mnoho dalších zákonů a vyhlášek, které musejí podnikatelé – fyzické osoby dodržovat.¹⁰

4.2 Prameny živnostenského podnikání

Hlavním pramenem upravujícím podmínky fyzického a právnického podnikání je zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Tento zákon byl od svého vzniku mnohokrát novelizován. Hlavním cílem jeho novelizace bylo odstranění nadbytečné administrativní zátěže při zakládání živnosti a i během podnikání. V počátečních letech účinnosti živnostenského zákona na každou ekonomickou činnost musel být samostatně živnostenský list. Velké závody zabývající se výrobou kompletního výrobku musely mít velké množství živnostenských listů. Jejich vydání bylo časově a finančně náročnější. Každý nový živnostenský list se platí v plné výši 1 000,- Kč, zapsání dalšího ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi stojí 500,- Kč. Pokud by podnikající (i nepodnikající) osoba vyžadovala výpis z CZECH POINTu, tato služba stojí 100,- Kč u fyzických osob, u právnických osob první strana tiskopisu stojí také 100,- Kč. Pokud je zapotřebí další strany, poplatek činí 50,- Kč za každou další i započatou stranu. Živnostenský zákon se nevztahuje na všechny živnosti. Jsou z něho vyloučeny činnosti, které potřebují pro svoji podnikatelskou činnost zvláštní odbornou způsobilost. Tyto činnosti jsou uvedené v odstavci č. 3 živnostenského zákona – např. lékaři, farmaceuti, zdravotníci, advokáti, notáři, daňoví poradci, činnost bank a směnárská činnost, hornictví, zemědělská činnost, námořní doprava, provozování pohřebišť, atd.¹¹

¹⁰ Ustanovení § 7, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). *Portál veřejné správy* [online]. 1991. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=39498&recShow=7&nr=455~2F1991&rpp=100#parCnt>

¹¹ Ustanovení § 3, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/cast1.aspx>

V současné době může být na jednom výpisu z živnostenského rejstříku vypsáno i několik živností, např. živost volná pro šití oděvů a opravy - výroba textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků, živnost vázaná pro zpracování účetnictví - činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence. Vázaná živnost musí ale splnit dané podmínky, které jsou uvedené v příloze č. 2 daného zákona, ať už se jedná o dosaženém vzdělání nebo dosažené praxi.

4.2.1 Rozdělení živností

Živnostenský zákon rozděluje živnosti na dvě hlavní skupiny – ohlašovací a koncesované.

Ohlašovací živnosti – při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení živnosti. Ohlašovacími živnosti jsou:

Živnost volná - při splnění stanovených podmínek mohou být provozovány na základě ohlášení osoby žádající o oprávnění živnostenskému úřadu. K provozování živnosti není zapotřebí prokázání žádné odborné způsobilosti. Seznam oborů, které jsou živností volnou, najdeme v příloze č. 4 živnostenského zákona.¹²

Řemeslné živnosti - k jejich prokazování je zapotřebí dokladu o dosaženém vzdělání či praxe. K výkonu živnosti je již nutná znalost oboru, nelze podnikat pouze na základě ohlášení jako to je u živnosti volné. Živnosti řemeslné jsou uvedeny v příloze č. 1 zákona o živnostenském podnikání.

Mezi hlavní odbornou kvalifikaci patří:

- řádně ukončené střední, středoškolské, vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání v příslušném oboru,
- uznání odborné kvalifikace uznávacím orgánem,
- profesních kvalifikace tak, jak jsou pro odpovídající povolání stanoveny v Národní soustavě kvalifikací,

¹² Ustanovení § 25, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/cast2.aspx>

- řádné ukončení středního, středoškolského či vyššího odborného vzdělání v příbuzném oboru a vykonání jednoholeté praxe,
- řádné ukončení vysokoškolského studia v příslušné příbuzné oblasti studijních programů a oborů,
- řádné ukončení rekvalifikačního kurzu v příslušné pracovní činnosti a jednoholeté vykonané praxe,
- šestiletá praxe v oboru¹³

Vázané živnosti – k jejich povolení je zapotřebí odborné způsobilosti dosažené studiem v příslušném oboru s praxí nebo jiné povolení provozování této živnosti. Živnosti, které jsou zahrnuty do této skupiny, jsou uvedeny v příloze č. 2 živnostenského zákona. V příloze jsou uvedeny i zvláštní předpisy, kterými se podnikatelé musejí řídit.¹⁴

Koncesované živnosti – chce-li podnikatel provozovat tuto živnost, musí požádat o správní povolení u příslušného správního orgánu. Odborná způsobilost a podmínky nutné ke splnění požadavků k provozování tohoto druhu živnosti jsou stanoveny v příloze č. 3 živnostenského zákona.¹⁵

V níže uvedené tabulce je vyjádřen počet všech živnostenských oprávnění platných ke konci roku 2013.

¹³ Ustanovení § 21 – 22, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/cast2.aspx>

¹⁴ Ustanovení § 24, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/cast2.aspx>

¹⁵ Ustanovení § 27, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/cast2.aspx>

Tab. č. 1 Počet živnostenských oprávnění k 31. 12. 2013

Ke dni	31.12.2013	v %
Celkem platných ŽO	3 321 289	100%
- pro živ. koncesované	143 084	4,31%
- pro živ. vázané	314 764	9,48%
- pro živ. řemeslné	915 777	27,57%
- pro živ. volnou	1 947 664	58,64%

Zdroj:¹⁶ Živnostenský rejstřík. *Statistické údaje* [online]. [cit. 2014-10-08].

Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistiky.html>

Jak je patrné z tabulky, velkou převahu má živnost volná. V současné době tato živnost zahrnuje 80 profesí, na které není zapotřebí žádná praxe, odborná znalost ani vzdělání. Pro živnost řemeslnou a vázanou živnost je už nutné dosažení vzdělání nebo požadované praxe. Podnikatel je povinen prokázat své znalosti patřičným dokladem. Živnost koncesovaná je provozována na základě správního povolení.¹⁷ Bez tohoto povolení není možné živnost provozovat.

4.2.2 Podnikání fyzických osob

Pro podnikající fyzické osoby je stěžejním a tedy hlavním pramenem zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Toto podnikání není pro osobu samostatně výdělečně činnou tak náročné jako pro právnickou osobu, avšak určitá kritéria musí být dodržena jak fyzickými, tak právnickými osobami. Podnikající fyzická osoba se ve velké většině nezapisuje do obchodního rejstříku, musí však dodržovat jiná pravidla a hlavně zákony související s podnikatelskou činností, včetně zaplacení poplatku za vydání živnostenského oprávnění.

Fyzická osoba při začínající podnikatelské činnosti je povinna se přihlásit na kterémkoliv živnostenském úřadu (Centrálním registračním místě) v České republice, kde je možné se na Centrálním registračním místě prostřednictvím Jednotného registračního formuláře přihlásit k registracím, resp. přihlášky a hlášení do následujících evidencí:

¹⁷ Přílohy č. 1 – 4, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/>

- na živnostenském úřadu ohlásí živnost nebo se požádá o vydání koncese,
- na České správě sociálního zabezpečení se oznámí zahájení (nebo ukončení) samostatné výdělečné činnosti a podá se přihláška k nemocenskému pojištění a také přihláška k důchodovému spoření osob samostatně výdělečně činných,
- u zdravotní pojišťovny, u které je podnikající osoba evidována, se oznámí zahájení (nebo ukončení) podnikatelské činnosti,
- na územním pracovišti finančního úřadu se vyplní formulář přihlášky k registraci k dani z příjmů fyzických osob. Tento doklad musí být vyplněn pro každou podnikající osobu, i osobu, která má podnikání jako vedlejší činnost. Dále se podnikatel může dobrovolně přihlásit k registraci k dani z přidané hodnoty (pokud nepřekročil obrát za posledních 12 měsíců v hodnotě 1 mil. Kč, tato hodnota by se měla snížit po 1. 1. 2015 na hodnotu 750 000,- Kč), k dani silniční – jestliže podnikatel ke své činnosti používá služební vozidlo, k dani z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, k dani z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby, k dani zajišťující daň z příjmů,
- pokud podnikateli vznikne volné pracovní místo, může jej uchazečům nabídnout prostřednictvím úřadu práce.¹⁸

U zahraniční fyzické osoby se rozlišuje, zda tato osoba je z členského státu Evropské unie či z tzv. třetí země. Je – li občanem členského státu Evropské unie, či jiného smluvního státu, dokládá bezúhonnost výpisem z evidence trestů ze země, jejímž je občanem. Podmínkou je, že tyto doklady při předložení živnostenskému úřadu nesmí být starší 3 měsíců. Jsou - li osoby ze třetích zemí, dokládají svoji trestní bezúhonnost související s podnikáním výpisem z evidence trestů a zároveň výpisem z Rejstříku trestů (zajistí jej centrální registr místa), tyto doklady nesmí být starší 3. měsíců. U těchto občanů je povinné vyžádání doložení dokladu prokazujícího udělení pobytového víza platného nad 90 dní. Toto vízum nahradí dlouhodobé povolení k pobytu na našem území.¹⁹

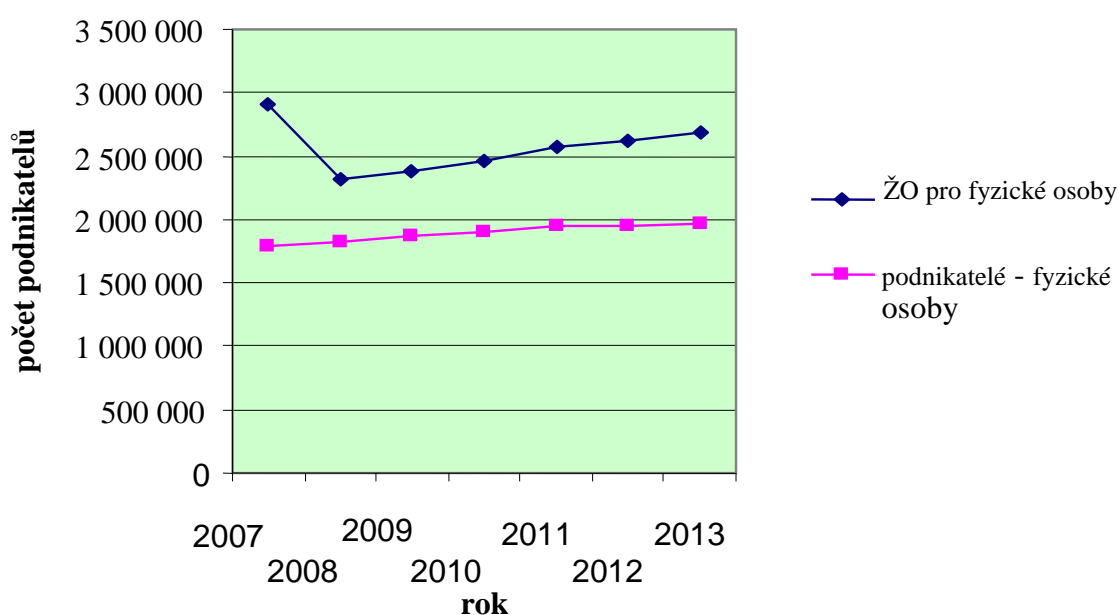
K porovnání počtu českých fyzických osob a jim přiděleného živnostenského oprávnění pro fyzické osoby mezi roky 2007 – 2013 ukazuje níže uvedený graf. Jak je

¹⁸ Rádce (nejen pro začínající) podnikatele. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2014 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument78460.html>

¹⁹ Rádce (nejen pro začínající) podnikatele. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2014 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument78460.html>

patrné z grafu, živnostenská oprávnění v roce 2008 se výrazně snížila vlivem novely živnostenského zákona, kdy na jednom výpisu ze živnostenského oprávnění může být napsáno i několik oprávnění živností ohlašovacích. Tímto krokem nedošlo k ukončení podnikatelské činnosti soukromých subjektů, nýbrž pouze k úpravě živnostenského oprávnění.

Graf č. 1 Porovnání podnikatelů a oprávnění

Zdroj:²⁰ Živnostenský rejstřík. *Statistické údaje* [online]. 2014 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistiky.html>

V současné době počet živnostenských oprávnění fyzických osob roste. Roste i počet podnikatelů, ale pomaleji jak vydaná živnostenská oprávnění. Někteří podnikatelé, fyzické osoby, potřebují ke své ekonomické činnosti jeden či více výpisů ze živnostenského rejstříku. Vydání výpisu ze živnostenského výpisu pro fyzické osoby je již poměrně zjednodušené, avšak s některými nevýhodami se podnikatelské subjekty při ekonomické činnosti setkají.

Některé výhody fyzických osob:

- ✓ nízký počáteční kapitál, samostatné rozhodování,
- ✓ jednodušší založení a minimální náklady při založení.

Některé nevýhody fyzických osob:

- ✓ obtížný přístup k finančním prostředkům, časová náročnost,
- ✓ neomezené ručení majetkem podnikatele,
- ✓ malá vyjednávací síla podnikatele.²¹

4.2.3 Podnikání právnických osob

Podnikání právnických osob kromě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, platný od 1. 1. 2014 (do data 31. 12. 2013 se obchodní společnosti řídily zákonem č. 513/1992 Sb., obchodní zákoník) a částečně i občanský zákoník.

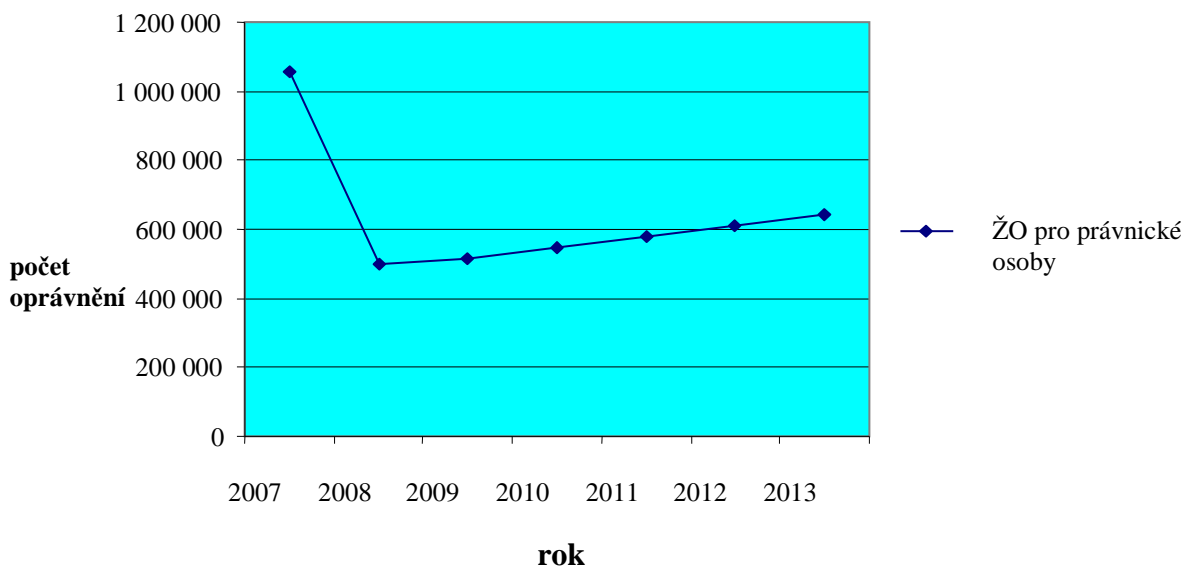
V roce 2008 došlo k velké změně v podnikání, živnostenská oprávnění poklesla na polovinu – do tohoto roku bylo vydáno přes 1 milion oprávnění. Úpravou živnostenského zákona po uvedeném roce mohlo být na výpisu ze živnostenského rejstříku uvedeno více živností, kterými podnikatel vykonával svoji činnost. Tímto krokem došlo ke snížení počtu vydaných živnostenských oprávnění právnických i fyzických osob.²² Níže uvedený graf nám udává prudký pokles vydaných živnostenských oprávnění v roce 2008. Tento pokles je způsoben změnou vydávání živnostenských oprávnění – podobně jako bylo uvedeno u fyzických osob, kdy na jeden výpis z živnostenského oprávnění se napsalo i více druhů živností, nikoli výrazným snížením podnikatelských subjektů.

²¹ Podnikání fyzických osob. *Podnikatelský web* [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z:

<http://www.podnikatelskyweb.cz/podnikani-fyzickych-osob/>

²² KOPECKÁ, Pavlína. *Aktuální vývoj živnostenského práva 1996 - 2008*. Pardubice, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Karel Rohr.

Graf č. 2 Živnostenské oprávnění právnických osob

Zdroj: ²³ Živnostenský rejstřík. *Statistické údaje* [online]. 2014 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistiky.html>

V současnosti počet živnostenského oprávnění právnických osob v České republice mírně narůstá. Jedním z důvodů je určitě i úprava živnostenského zákona a vznik nového zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Právě tento nový zákon snížil finanční náročnost při založení firmy - společnosti s ručením omezeným. Dle nového zákona může být zakládající vklad do společnosti s ručením omezeným 1,- Kč, oproti dřívějším 200 000,- Kč. Tato změna přispívá k založení společnosti jednateli či jednatelům s menšími finančními prostředky. Zůstává ale otázkou, zda minimální finanční prostředek např. 100,- Kč by ve většině firem postačil na jejich založení. Finanční náklady vynaložené při založení společnosti nebo družstva se liší, hodně záleží, čím se bude firma při své podnikatelské živnosti zabývat. Akciová společnost nadále potřebuje na své založení

minimálně 2 000 000,- Kč nebo 80 000,- EURO, akciová společnost založená veřejnou volbou potřebuje ke svému vzniku minimálně 20 milionů Kč.²⁴

Je nutné podotknout, že při založení společnosti musí být ověřena notářským zápisem pravost podpisu jednatele či jednatelů společnosti, návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podán právníkou osobou nejpozději do 90. dnů ode dne, kdy tato osoba obdržela výpis z živnostenského rejstříku. Dále při založení společnosti stejně jako u fyzických osob mají právnické osoby při založení společnosti registrační povinnost na kterémkoliv živnostenském úřadu v České republice – u tzv. Centrálního registračního místa. Na tomto registračním místě prostřednictvím Jednotného registračního místa je možné podat přihlášky a hlášení do evidencí:

- u živnostenského úřadu ohlášení živnosti nebo podání žádosti o koncesi,
- u finančního úřadu podá právnická osoba přihlášku k registraci k dani z příjmů právnických osob, dále se může právnická osoba se stejně jako u fyzické osoby dobrovolně přihlásit k registraci k dani z přidané hodnoty (pokud nepřekročil obrat za posledních 12 měsíců v hodnotě 1 mil. Kč, stejně jako u fyzické osoby se má tato hodnota snížit na 750 000,- Kč od data 1. 1. 2015), k dani silniční – jestliže podnikatel ke své činnosti používá služební vozidlo, dále k dani z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, k dani z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby, k dani zajišťující daň z příjmů,
- na úřadu práce může právnická osoba nahlásit volné pracovní místo – pokud ve společnosti vzniklo.²⁵

Podniká – li v České republice zahraniční právnická osoba, vzniká jí právo provozovat živnost dnem zápisu do obchodního rejstříku prostřednictvím rejstříkového soudu. Návrh na zápis musí být podán nejpozději do 90. dnů ode dne, kdy podnikající právnická osoba obdrží výpis z živnostenského rejstříku. Podniká – li v České republice právnická osoba, která zde nemá hlavní místo podnikatelské činnosti ani v členském státě Evropské unie či na území švýcarské konfederace, je povinna doložit výpis z obchodního

²⁴ Ustanovení § 142, zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). *Business center.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-10-14]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchodni-korporace/cast1h4.aspx>

²⁵ Rádce (nejen pro začínající) podnikatele. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2014 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument78460.html>

rejstříku ve státě sídla. Tento doklad nesmí být starší 3. měsíců. K uvedenému dokladu musí podnikající osoba ještě doložit doklad o provozování podniku v zahraničí. Podnikající zahraniční právnická osoba, která má sídlo v některém z členských států Evropské unie, je povinna doložit výpis z obchodního rejstříku vedeného ve státě sídla závodu. Dále tento podnikatel dokládá výpis z evidence trestů či rovnocenným dokladem vydaným příslušným soudem daného státu. Právnická osoba, která nemá sídlo v členském státě Evropské unie, dokládá výpis z obchodního rejstříku vedeného ve státě sídla závodu a výpis z evidence trestů či rovnocenný doklad vydaný příslušným soudem daného státu.²⁶

Právnické osoby na rozdíl od fyzických osob musejí být zapsány v obchodním rejstříku – nejpozději do 6 měsíců od jejího založení, jinak se stává (není-li stanoveno jinak) zakládající listina neplatnou. V obchodním rejstříku je uvedeno datum založení právnické společnosti nebo družstva, jméno společnosti nebo družstva včetně identifikačního čísla a také daňového identifikačního čísla, datum, od kdy je společnost založena, sídlo společnosti. Dále jsou uvedena jména jednatelů společnosti (u akciových společností jméno předsedy a také jména představenstva), adresy jejich trvalého bydliště apod. Stejně jako je uvedeno datum založení, je v obchodním rejstříku vedeno i ukončení podnikání společnosti či její likvidace.²⁷

²⁶ Rádce (nejen pro začínající) podnikatele. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2014 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument78460.html>

²⁷ *Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. 2012 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>

5 Správa daní

Daňová správa spadá svými právy a úkony pod Ministerstvo financí. Jejím cílem je správné zjištění, stanovení a zabezpečení úhrady. Tvoří ji Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství, finanční úřady a územní pracoviště finančních úřadů. Z hlediska státu je nutné stanovit taková pravidla, která umožní daně vybírat. Správa daní upravuje pravidla jednání jednotlivých subjektů při správě daní, dále vymezuje jejich práva a povinnosti. Hlavním vymezením správy daní je daň vybrat ve správné výši a včas.²⁸

Nejdůležitější zásady správy daní jsou:

- ✓ zákonnost,
- ✓ zákaz zneužití pravomocí, přiměřenost úkonů správy daní,
- ✓ rovnost procesního postavení osob zúčastněných při správě daní,
- ✓ vzájemná součinnost a spolupráce správce daně a daňového subjektu,
- ✓ zbytečně neprodlužovat úkony,
- ✓ materiální pravda,
- ✓ hospodárnost, oficialita,
- ✓ neveřejnost a mlčenlivost.²⁹

Daně patří mezi kvantitativně nejvýznamnější veřejné příjmy, nejsou však jediným druhem veřejných příjmů. Do veřejných rozpočtů plynou také poplatky a povinné příspěvky do státních fondů. Daní je nejen kladná částka, ale je to také daňový odpočet či daňová ztráta. Mezi daně zahrnujeme i penále, úroky pokuty či náklady řízení. Základními zásadami daňové správy považujeme principy, které platí pro všechny části správy daní a je nutné dodržovat a respektovat.³⁰

²⁸ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. Praha: 1. VOX a.s., 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

²⁹ VANČUROVÁ, Alena a Václav BONĚK. *Správa daní pro ekonomy*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 154 s. ISBN 978-80-7357-701-8.

³⁰ VANČUROVÁ, Alena a Václav BONĚK. *Správa daní pro ekonomy*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 154 s. ISBN 978-80-7357-701-8.

5.1 Základní pojmy v oblasti daňového systému

Podnikatelé by měli znát nejen základní pojmy ze své činnosti, ale také některé důležité názvy z oblasti daňové problematiky, týkající se jejich ekonomické činnosti. Mezi nejznámější pojmy v daňové soustavě patří:

Daň – je povinná, nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová zákonem stanovená platba do státního rozpočtu. Neekvivalentní daň nedává poplatníkovi protislužbu. Neúčelovost daně znamená, že konkrétní daň nejde zpravidla na konkrétní produkt či službu státu.

Daňový subjekt – osoba, která je ze zákona povinna platit daň. Z pohledu daní subjekty dělíme na poplatníky a plátce.

Poplatník – je ten, jehož příjem nebo majetek (předmět daně) je podroben dani.

Plátce – ten, který má ze zákona povinnost odvést a zaplatit daň. Plátce daň odvádí, odvodem se mu jeho disponibilní důchod nesníží. Při některých výběrech daně je daň vybírána prostřednictvím plátce – říkáme tomu srážka u zdroje (např. odvod daně vybírané srážkou vyplývající z Dohody o provedení práce, kdy za zaměstnance odvede daň zaměstnavatel).³¹

Daňový domicil – tzv. rezidence poplatníka. Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění, uzavřené mezi Českou republikou a mnoha jinými zeměmi, stanoví kroky pro určení daňového domicilu jako nadřazeného rezidentství ze zákona.

Daňový rezident – je poplatník, který má na našem území bydliště, nebo se tady obvykle zdržuje alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Do rozhodných dnů se počítá i jejich příjezd a odjezd. Daňová povinnost rezidenta se vztahuje na všechny příjmy, tj. na příjmy v České republice i na příjmy v zahraničí, mají neomezenou daňovou povinnost.

Daňový nerezident – osoba, která na našem území nemá bydliště a ani se zde nezdržuje více jak 183 dní. Má omezenou daňovou povinnost, zdaňují se příjmy získané ze všech zdrojů na území České republiky.³²

³¹ KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2006, 279 s. ISBN 80-735-7205-2.

³² RADVAN, Michal a kolektiv. *Finanční právo a finanční správa - berní právo*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 509 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 417. ISBN 978-807-2392-308.

Poplatky – jsou peněžitou zákonem stanovenou dávkou. Poplatky jsou nenávratné, dobrovolné a oproti daním jsou ekvivalentní. Po zaplacení poplatku získáme určitou protislužbu. Poplatky se dělí na dvě skupiny:

- ✓ státní - soudní poplatky, správní, ostatní,
- ✓ místní – poplatky ze psů, lázeňských či rekreačních pobytů, za vstupné, parkovné, povolení vjezdů motorových vozidel do vybraných lokalit města, poplatky za výherní automaty, sběr, shromažďování, třídění, přepravy odpadů, poplatky z ubytovacích kapacit, atd.

Základ daně – je to předmět zdanění, je vyjádřen v měřitelných jednotkách (ve fyzických jednotkách) – např. cigarety v ks, pivo v hl, nebo v hodnotovém (koruny) vyjádření – např. základ daně z příjmu.

Sazba daně – je algoritmus, podle něhož se ze základu daně sníženém o odpočty (dary, životní pojištění atd.) se stanoví velikost daně. Tato velikost daně se ještě může snížit o slevy na dani (sleva na poplatníka, na dítě, na studenta, invaliditu, na držitele průkazu ZPP/P, na manželku, nepřesáhl-li její příjem 68 000,-Kč – částka je uvedena v § 35 ba, odst. č.1 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů).

Daňová úspora – vzniká, když daňový subjekt využívá zákonných možností ke snížení základu daně.

Vyhnutí se dani – představuje minimalizaci daňové povinnosti tím, že se v daňových zákonech vyhledává zákonodárcem nezamýšlená skulina, která umožní minimalizovat daňovou povinnost poplatníkovi.

Daňový únik – je protizákonným jednáním neoprávněně zkrátit velikost daňové povinnosti.

Daňový ráj – jsou místa, v nichž příjmy či majetek podléhají nižším nebo vůbec žádným daním. Vzhledem k daňovým výhodám je v těchto místech atraktivní provádět obchodní a finanční činnosti. Tzv. daňovými ráji jsou např. Monaco, Lucembursko, Singapur, Bermudy, Kajmanské ostrovy. Pokud se rezident rozhodne podnikat v zahraničí, k zabránění dvojímu zdanění – v ČR a v zahraničí, má Česká republika podepsané smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Tyto státy jsou uvedeny v zadní části knihy daňových zákonů vydaných pro rok 2014, ISBN 978-80-7263-840-6.

Zdaňovací období – je to časová doba, za kterou se vypočítává základ daně. Může být měsíční, čtvrtletní nebo roční.³³

Daňové přiznání – je předtištěný formulář, který se vyplňuje ke zjištění výše daně, každý druh daně má jiný formulář. Daňové přiznání je rozděleno na:

- ✓ řádné – podané včas a vypočteno se správnou výší daně,
- ✓ opravné – toto daňové přiznání může subjekt podat kdykoliv mezi řádným daňovým přiznáním a uplynutím posledního dne lhůty pro jeho podání,
- ✓ dodatečné – podává se tehdy, je-li nutná oprava již vyměřené daně. Daňový subjekt je povinen podat toto oprávnění do konce následujícího kalendářního měsíce, zjistí-li, že jeho poslední známá daň je nižší, než jaká měla ve skutečnosti být odvedena. Je-li odvedená daň vyšší, daňový subjekt může (i nemusí) podat dodatečné daňové přiznání na nižší částku. Možnost podat toto přiznání je v některých případech zakázána.

Lhůta pro stanovení daně – daň je obvykle vyměřena k poslednímu dni lhůty pro podání daňového přiznání. Je to jednou z nejdůležitějších lhůt při správě daně, je tři roky dlouhá a začíná běžet dnem, v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového přiznání. Lhůta pro stanovení daně je preklusivní, po jejím uplynutí práva a povinnosti zanikají.³⁴

Lhůta pro podání daňového přiznání – doba, do kdy musí daňový subjekt podat daňové přiznání.

Finanční úřad – je nejdůležitější správce daně (územní finanční orgány), který spravuje převážnou většinu daní. Správce daně vykonává svou pravomoc prostřednictvím úředních osob – zaměstnanců. Prostřednictvím svých zaměstnanců má správce daně tyto pravomoci:

- vede daňové řízení, v němž si jsou všichni účastníci rovni,
- provádí vyhledávací činnosti,
- kontroluje plnění a vyzývá ke splnění povinností daňových subjektů,
- zabezpečuje placení daní, daň je možno zaplatit přímo v pokladně územního finančního orgánu,

³³ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Petr MRKÝVKA a Ivan TOMAŽIČ. Finanční a daňové právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 525 str. ISBN 80-738-0155-8.

³⁴ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1.VOX a.s., 2012, 368 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

- může zřídit a vést registry a evidence daňových subjektů a jejich daňových povinností.³⁵

Správce daně – orgán veřejné moci, který vykonává správu daní v rozsahu, v jakém mu je svěřena zákonem nebo na základě zákona.³⁶

5.2 Vývoj finanční správy

Pravidla výběru daní se staletí měnila a postupně vyvíjely se požadavky kladené na soustavu úkonů. Smyslem jakýchkoli výběrech daní muselo být dodání výnosu daní jeho příjemci – tím byl ze začátku zpravidla panovník. Míjela staletí a představy o co nejlepším výběru se měnily, požadavky kladené na jejich výběr byl stále složitější a také propracovanější. Postupně se daně ladily se základními právy a povinnostmi jedinců, vyvíjely se v souladu s tehdejšími právními řády.³⁷

5.2.1 Počátky bernictví v České republice

Historie daní se váže k prvním státním útvarům. Daně byly a jsou nedílnou součástí finanční politiky každého státu. Slovo daň se v našem právním řádu začalo používat až od roku 1948, kdy slovo daň nahradilo slovní význam „berně“, které vzniklo kolem roku 1310 v době po nástupu Lucemburků. Od slova berně byl později pojmenován berní úřad (v současné době pod pojmem finanční úřad. Lidový pojem Berní úřad se používá do současné doby, kdy je slyšet hlavně od obyvatel dříve narozených, kteří jej používali do roku 1948 a už si tento pojem zachovali). Obecná berně, nebo-li královská berně, byla vybírána od všech obyvatel. Platila se především z pozemků, mlýnů, z řemeslných živností a také z hospod. Rozhodnutí o vybírání daní se v dávné historii ohlašovalo královskými listy prostřednictvím berníků – pověřených výběřčích. Mnohdy obyvatelstvo při neúrodném období nemělo povinné berně čím zaplatit a bylo odkázáno k naprosté chudobě. Daně prošly za těch několik staletí mnohými úpravami dle požadavků právě vládnoucího panovníka. Výběr daní nebyl nikdy zrušen, vybírá se doposud. V současné

³⁵ Ustanovení § 11-12, zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2014 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2013, sv. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-840-6.

³⁶ VANČUROVÁ, Alena a Václav BONĚK. *Správa daní pro ekonomy*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 154 s. ISBN 978-80-7357-701-8.

³⁷ VANČUROVÁ, Alena a Václav BONĚK. *Správa daní pro ekonomy*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 154 s. ISBN 978-80-7357-701-8.

době jsou vybrané daně nejhlavnějším příjmem do státního rozpočtu a rozpočtů územně správních celků.³⁸

5.2.2 Současná struktura finanční správy

Současná daňová správa je tvořena systémem finančních orgánů, které jsou podřízeny Ministerstvu financí České republiky.

Ministerstvo financí

Nejvyšším ústředním orgánem státní správy je Ministerstvo financí. Jeho úkolem je celý systém řídit, vytvářet daňovou legislativu a metodiku. Ministerstvo financí vydává na základě zákonných zmocnění vlastní vyhlášky, publikuje stanoviska a pokyny.³⁹

Strukturu finanční správy tvoří:

- ✓ Generální finanční ředitelství
- ✓ Odvolací finanční ředitelství
- ✓ finanční úřady

Generální finanční ředitelství

Je podřízeno Ministerstvu financí. Jeho sídlem je hlavní město Praha. Vykonává působnost pro celé území České republiky. Generální finanční ředitelství řídí generální ředitel nebo jeho zástupce, který je jmenován a odvoláván vládou na návrh ministra financí. Mezi jeho hlavní činnosti patří:

- ✓ vykonávání působnosti správního orgánu nejbližší nadřazenému Odvolacímu finančnímu ředitelství,
- ✓ provádí řízení o správních deliktech,
- ✓ vykonává působnost při provádění mezinárodní spolupráce v oblasti správy daní,
- ✓ vede centrální evidenci a registry nezbytné pro výkon orgánů finanční správy,
- ✓ podílí se na přípravě právních předpisů a zajišťuje úkoly vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních smluv,

³⁸ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Petr MRKÝVKA a Ivan TOMAŽIČ. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Ales Čeněk, 2009, 525 str. ISBN 80-738-0155-8.

³⁹ BRABEC, František. *Daně 2008: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2008*. Praha: Aspi, 2008, 1086 s. ISBN 978-80-7357-349-2.

- ✓ z pověření ministerstva financí vykonává působnost ústředního kontaktního orgánu pro vzájemnou mezinárodní administrativní spolupráci, vykonává působnost orgánu při vymáhání některých pohledávek, přezkoumává jak hospodaří kraje, dále hospodaření hlavního města Prahy, regionálních rad,
- ✓ má dozor nad přezkoumáním hospodaření obcí, dobrovolných svazků, městských částí hlavního města.⁴⁰

Odvolací finanční ředitelství

Sídlem je město Brno. Vykonává působnost po celé České republice. Řídí jej ředitel nebo jeho zástupce. Jeho jmenování a odvolání spadá do kompetence generálního ředitele. Mezi hlavní činnosti patří:

- ✓ vykonává působnost správního orgánu nejbližší nadřazeného finančního úřadu,
- ✓ provádí řízení o správních deliktech,
- ✓ z pověření Ministerstva financí vykonává působnost při provádění mezinárodní spolupráci v oblasti správy daní,
- ✓ vykonává z pověření Ministerstva financí působnost při vymáhání některých finančních pohledávek,
- ✓ Odvolací finanční ředitelství vede evidenci a registry nezbytné pro výkon orgánů finanční správy.⁴¹

Finanční úřady

Řídí jej ředitel, kterého v případě nepřítomnosti zastupuje zástupce ředitele. Jmenuje a také je odvolává generální ředitel. Finanční úřad vykonává svojí činností působnost na území vyššího samosprávného celku, jehož název je součástí názvu uvedeného finančního úřadu. Sídlem finančního úřadu je místo vyššího územního samosprávného celku. Mezi finanční úřady se dle zákona řadí i Specializovaný finanční úřad.

⁴⁰ Ustanovení § 2 - 4, zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. *Business center.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/financni-sprava/cast1.aspx>

⁴¹ Ustanovení § 5 - 7, zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. *Business center.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/financni-sprava/cast1.aspx>

Finančními úřady jsou:

- ✓ finanční úřad pro hlavní město Prahu, pro Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický kraj, Kraj Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezská a Zlínský kraj.

Mezi hlavní činnosti finančních úřadů patří:

- ✓ vykonávání správy daní, finanční úřad provádí řízení o správních deliktech,
- ✓ vybírá peněžítá plnění, která uložily orgány finanční správy,
- ✓ vede evidenci registry nezbytné pro výkon působnosti,
- ✓ převádí výnosy daní, které nejsou příjmem do státního rozpočtu,
- ✓ vykonává dozor nad loterieri a podobnými hrami,
- ✓ vykonává také finanční kontrolu při dodržování povinností, které jsou stanovené právními předpisy upravujícími účetnictví, pokud účetnictví má nedostatky, ukládá účetním jednotkám za jejich prohřešky pokuty podle těchto právních předpisů,
- ✓ v pověření ministerstva přezkoumává hospodaření hlavního města Prahy, krajů, regionálních rad regionů apod.⁴²

Specializovaný finanční úřad

Specializovaný finanční úřad vykonává působnost po celé České republice, sídlem je hlavní město Praha. Je finančním úřadem příslušným pro vybrané subjekty, některými pro účely tohoto zákona jsou:

- ✓ právnická osoba, která byla založená za účelem podnikání a dosáhla při podnikání obratu za předešlé zdaňovací období více jak 2 000 000 000,- Kč,
- ✓ banka a zahraniční banka, spořitelna a úvěrní družstva,
- ✓ pojišťovny, zajišťovny a jejich pobočky z jiného členského státu Evropské unie či z třetího státu,
- ✓ investiční fond nebo zahraniční investiční fond, má-li právní osobnost, depozitář, podpůrce investičního fondu či zahraničního investičního fondu,
- ✓ penzijní společnost,

⁴² Ustanovení § 8 – 10, zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. *Business center.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/financni-sprava/cast1.aspx>

- ✓ provozovatel loterií nebo podobných her pro účely výkonu dozoru nad těmito hrami atd.

Pokles obratu pod hranici 2 000 000 000,- Kč je změnou podmínek pro určení místní příslušnosti, začíná prvním dnem ve čtvrtém zdaňovacím období daně z příjmů, který následuje po zdaňovacím období daně z příjmů, ve kterém došlo k poklesu obratu. K takovému poklesu obratu se nebude přihlížet, je-li před prvním dnem daného třetího zdaňovacího období daně z příjmů následujícího po uvedeném zdaňovacím období zdanění daně z příjmů, ve kterém k poklesu obratu došlo, bude opět dosažen obrat subjektu vyšší jak 2 000 000 000,- Kč.

Specializovaný finanční úřad nevykonává ve své činnosti správu daně z nemovitých věcí a daně z nabytí nemovitých věcí. Tyto kompetence mají příslušné finanční úřady.⁴³

5.3 *Funkce daní*

Daně jsou nástrojem ekonomiky státu, požaduje se od nich nemalé přispění do státního rozpočtu. Mohou plnit celou řadu funkcí. Vzhledem k tomu, že daně plní níže uvedené funkce, můžeme je rozdělit jako veřejné finance. Mezi nejdůležitější se řadí tři základní funkce daní:

- ✓ fiskální - jejím hlavním účelem je zajistit příjmy od daňových poplatníků do státního rozpočtu, tím přispět k jeho naplnění. Tato funkce patří mezi nejdůležitější, přináší finance do rozpočtu prostřednictvím daní, které musí zajistit jeho dostatečný příjem. Vybraná daň se pak stává nástrojem regulace rozdělení důchodu, slouží např. pro zajištění plynulosti financování obrany státu a občanů, bezplatného školství, bezplatného zdravotnictví atd.
- ✓ redistribuční - závisí na výši příjmů a majetku poplatníka. Hlavním úkolem je přerozdělování daní, které jsou vhodným nástrojem pro snížení rozdílů mezi bohatými a chudými podnikateli a občany státu. Daň z uvedených příjmů a majetku je k dispozici pro zdanění. Daňové břemeno by mělo být udáváno dle daňové únosnosti jednotlivých subjektů, je nutné zohlednit vše, co by mohlo mít dopad na

⁴³ Ustanovení § 11 – 12, zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. *Business center.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/financni-sprava/cast1.aspx>

únosnost poplatníka. Jak nám ukazuje níže uvedená Lafferova křivka, příliš vysoké daně nemají žádný motivační efekt.

- ✓ stimulační – představuje využití ekonomických či daňových nástrojů prostřednictvím státu. Cílem je ovlivnit činnost a rozvoj ekonomických subjektů a určit možnosti a podmínky, jaké mají poplatníci při eventuelním daňovém snížení základu. Stimulační funkce se odráží ve výhodách a úlevách na konečné dani, pomáhá snižovat podnikatelské riziko tím, že jim umožňuje o ztrátu z podnikání v následujících letech snížit svůj základ daně z příjmů o uvedenou ztrátu z podnikání. Tuto výhodu může podnikatel, ať už se jedná o fyzickou či právnickou osobu, využít maximálně po dobu pěti po sobě následujících letech. Další výhodou je umožnění snížení daně prostřednictvím daňových prázdnin (např. tvorba nových pracovních míst, zavedení nové technologie apod.).⁴⁴

5.3.1 Vliv míry zdanění

Výše daňového zatížení fyzických a právnických osob má určitý vliv na příjem do státního rozpočtu, zdanění příjmů a ostatních daní je nedílnou součástí daňové problematiky. Ne vždy ale platí pravidlo, že čím vyšší daň, tím vyšší výnos z těchto daní. Jak je patrné z obrázku Lafferovy křivky, daňové zatížení občanů je státu prospěšné pouze do určité výše.

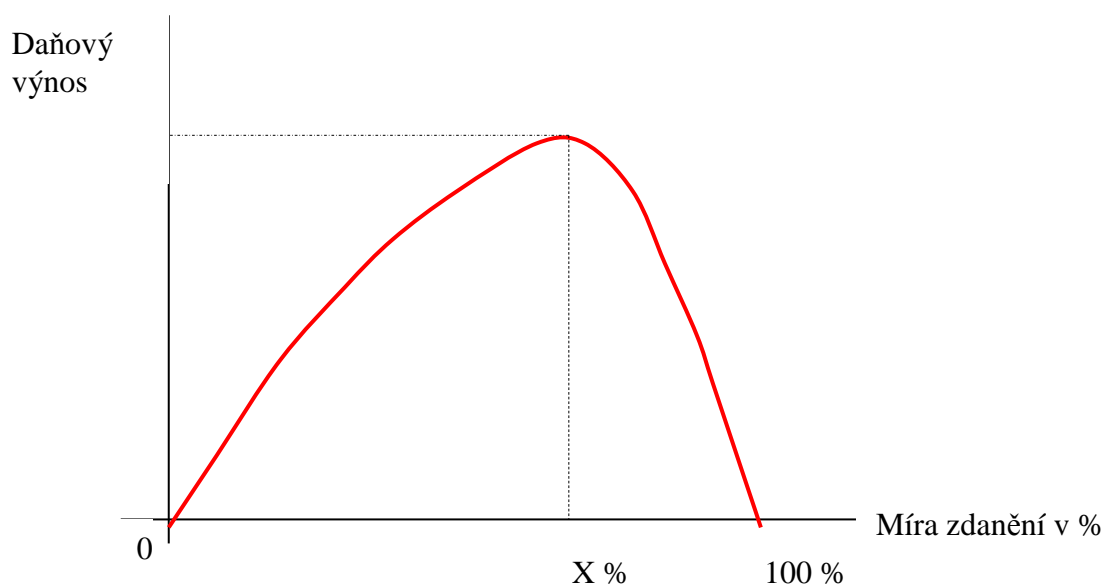
Lafferova křivka

Jedním z hlavních a přehledných ukazatelů závislosti daňového výnosu na míře zdanění vyjadřuje Lafferova křivka. Jejím autorem je Američan Artur Laffer, zastával názor významu nízkého daňového zatížení. Nulová míra zdanění by nepřinesla žádný daňový výnos, stejně jako 100 % míra zdanění. Při vysokém – až 100 % zdanění by všechny příjmy šly státu a nebyla by motivace pracovat, lidem by se nevyplatilo chodit do zaměstnání, neměli by žádný svůj příjem. S růstem míry zdanění roste daňový zisk, ale

⁴⁴ RADVAN, Michal a kolektiv. *Finanční právo a finanční správa - berní právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 509 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 417. ISBN 978-807-2392-308.

pouze do určité výše zdanění, kdy dochází ke zlomu. Pak zvýšení daňové sazby vede ke snížení daňového výnosu. Tento vztah je dobře viditelný na obrázku č. 3.⁴⁵

Graf č. 3 Lafferova křivka

Zdroj: ⁴⁶ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 1. vyd. Slaný: Melandrium, 2006, str.234. ISBN 80-861-7545-6.

Jak je z obrázku patrné, nejvyšší daňový výnos je uveden při určité výši míry zatížení – v bodě X. Před tímto bodem by stát přicházel o zisk z daní. Za bodem X by se zisk začal snižovat, vedlo by to ke snahám firem snižovat svůj daňový základ a nepřiznávat veškeré příjmy, zvýšila by se šedá ekonomika. Za touto hranicí by se daňová ekonomika neměla nacházet.

⁴⁵ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 1. vyd. Slaný: Melandrium, 2006, str. 233-235. ISBN 80-861-7545-6.

Nadměrné daňové břemeno

Je to druh nákladů (ve formě daní), který svým způsobem zabraňuje efektivnost ekonomiky. Každá změna v daňovém systému ovlivňuje chování podnikatelů a konečných spotřebitelů. Nadměrné daňové břemeno vznikne v důsledku uvalení daní např. na hranolky či na okna v minulém století v Anglii. Těmto daním se mnozí spotřebitelé snažili vyhnout tím, že zatížený produkt či službu vyměnili za substitut (v Anglii se v domech a závodech omezila okna). Tím se výrazně snížila spotřeba produktu či služby, uvalená daň nepřinesla očekávaný příjem do státního rozpočtu. Tato ztráta není nikomu prospěšná, spotřebitel se díky uvalené daně a tím zvýšené ceny vzdá své poptávky po produktu či službě, stát sice daň zavedl, ale předpokládaný zisk z ní také nemá. Zdanění se stává neefektivním.⁴⁷

Daňová kvóta

Je to podíl vybraných daní na hrubém domácím produktu. Je jedním z hlavních ukazatelů daňového zatížení, slouží k mezinárodnímu srovnávání. Vypovídá o tom, jak velký podíl příjmů je odváděn do veřejných rozpočtů. Hlavním členěním daňové kvóty je na jednoduchou a složenou.

Jednoduchá daňová kvóta – vyjadřuje podíl daní (bez příspěvku na sociálním a zdravotním pojištění) na hrubém domácím produktu, vyjadřuje se v procentech na aktuální rok.

Složená daňová kvóta – vyjadřuje podíl daní (s příspěvkem na sociálním a zdravotním pojištění) na hrubém domácím produktu, vyjadřuje se v procentech na aktuální rok.⁴⁸

⁴⁷ KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2006, 279 s. ISBN 80-735-7205-2.

⁴⁸ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 1. vyd. Slaný: Melandrium, 2006, str. 256-257. ISBN 80-861-7545-6.

6 Daň z příjmů právnických a fyzických osob

V praktické části diplomové práce se seznámíme s daňovým zatížením fyzické a právnické osoby - rezidentů se zaměřením na daň z příjmů. Porovná se daňové zatížení s postejným základem daně fyzické osoby podnikatele a právnické osoby. Zjistí se, zda je výhodnější podnikat jako fyzická či jako právnická osoba z pohledu daňového zatížení. Jelikož si daňové subjekty nepřály být jmenovány, jsou jména, identifikační čísla a adresy smyšlené. Vzhledem k tomu, že rok 2014 nebude ještě daňově uzavřen, vycházíme tedy v daňovém přiznání k dani z příjmů fyzických a právnických osob s daňovým zatížením pro rok 2013.

Zdanění FO a PO

Daně jsou pro fyzické osoby podnikatele i nepodnikatele a také pro právnické osoby zákonem uložené platby, které jsou všechny daňové subjekty povinny platit. Jsou jedním z nástrojů řízení hospodaření státu. Úzce souvisejí s využíváním všech funkcí a patří mezi nejdůležitější nástroje politiky státu. Do státního rozpočtu přinášejí finanční prostředky ve formě daní nemalou sumu a jsou jeho nedílnou součástí. Daně se týkají každého ekonomicky aktivního i neaktivního člověka. Ekonomicky aktivní osoba platí daň např. ve formě daňového přiznání dani z příjmů, daň z převodu nemovitých věcí – má-li nějakou nemovitou věc, kterou získal do svého vlastnictví, daň z nemovitých věcí či daň z přidané hodnoty. Neaktivní osoba jako jsou například ženy na mateřské či rodičovské dovolené, studenti, lidé ve starobním nebo jiném důchodu, platí např. daň z přidané hodnoty z potravin, léků, drogistického zboží, oblečení atd. Tyto osoby neodvádí daňové přiznání k dani z přidané hodnoty správci daně, ale daň zaplatí jako konečný spotřebitel. Tuto nepřímou daň tedy zaplatíme úplně všichni bez rozdílu věku či pracovní činnosti.

K tomu, abychom dobře odvedli svoji daňovou povinnost nám slouží daňové zákony. Jsou každoročně aktuální, vycházejí většinou ke konci roku v tištěné a elektronické podobě, jsou připraveny v úplném znění k 1. 1. roku následujícího nebo k datu, ke kterému nabývají zákony účinnosti. Je v nich uvedeno veškeré daňové zatížení nutné pro správný odvod daně, ale také veškeré daňové slevy, které mohou daňoví

poplatníci nejčastěji využít pro snížení daně z příjmu a také jsou v daňových zákonech uvedena práva a povinnosti daňových poplatníků. V tištěné podobě se jedná o daňové zákony pro daně z příjmů (fyzických a právnických osob), rezervy pro zjištění základu daně z příjmů, daň z přidané hodnoty, spotřební a ekologické daně, daně o povinném značení lihu, daň silniční, daňový řád, přehled smluv o zamezení dvojího zdanění, kde jsou vypsaný smluvní státy, se kterými má česká republika smlouvu. Od 1. 1. 2014 je změna v dani z nabytí nemovitých věcí a z dani nemovitých věcí. Daň dědická a darovací přešla od uvedeného data do daně z příjmů.⁴⁹

6.1 *Ekonomika vybraných subjektů Pardubického kraje*

Podnikání je rozšířeno po celé České republice (a nejen v ní, ale i skoro po celém světě). Celorepublikově převládá ekonomická činnost podnikatelů zaevidovaných jako fyzické osoby.

Vzhledem k tomu, že žiji v Pardubickém kraji, zaměřila jsem se v této podkapitole na tento kraj. Pardubický kraj má v současné době 4 okresy a to okres Chrudim, Pardubice, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Stejně tak jako v celé České republice, i v těchto okresech jsou ekonomické subjekty zabývající se podnikáním. Některé firmy vynikají ve svém oboru a přinášejí zaměstnání hlavně pro občany našeho kraje, některé společnosti a drobní podnikatelé po určitém čase zaniknou, ať už z vlastní iniciativy či vlivem ekonomické situace.

Celkový počet všech ekonomických subjektů v Pardubickém kraji byl ke konci roku 2013 v počtu 115 116. Ke konci 3. čtvrtletí roku 2014 došlo k mírnému růstu podnikatelů a to na počet 116 141. Ovšem ne všechny ekonomické subjekty podnikají, ekonomická aktivita byla ke konci roku 2013 zjištěna u 62 706 podnikajících subjektů, což je kolem 54,47 %. Ostatní neaktivní podnikatelé mají svoji živnost na živnostenských úřadech pozastavenou, nikoli však zrušenou. Během roku 2013 v Pardubickém kraji přibýlo 3 942 nových podnikatelů, z nichž byly tři čtvrtiny fyzické osoby, především převládající živnostníci, jejichž založení živnosti je jednodušší jak založení právnické

⁴⁹ *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2014 s přehledy změn.* Olomouc: ANAG, 2013, sv. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-840-6.

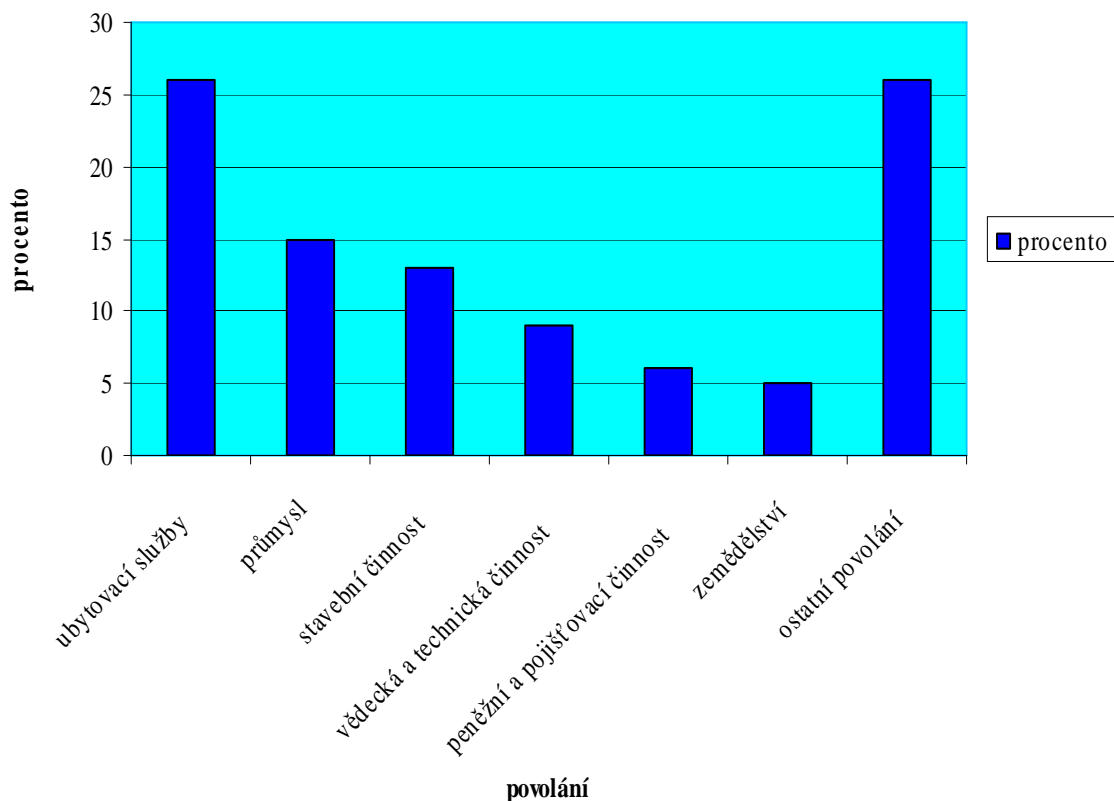
osoby. U nově vzniklých právnických osob převažují společnosti s ručením omezeným, kterých vzniklo v uvedeném roce v počtu 473, dále to jsou různá místní sdružení – těch bylo v roce 2013 nově vzniklých v počtu 183 a také se v našem kraji přihlásilo 133 nově vzniklých zahraničních osob.

Celkový počet zaniklých ekonomických subjektů v témže roce v Pardubickém kraji bylo 6 023, z fyzických osob převažovala živnostenská povolání, kterých bylo zrušeno 4 133. Ze zaniklých právnických osob převažovaly zahraniční osoby v počtu 1 306, českých právnických osob zaniklo v uvedeném roce méně jak zahraničních.

Z hlediska zaměření se nejvíce ekonomických subjektů v roce 2013 orientovalo na obchodní službu, ubytovací službu a také stravování s 26 %, následoval průmysl s 15 % a stavební činnost s 13 %. Vědecké a technické činnosti se v Pardubickém kraji věnovalo 9 %, peněžnictví a pojišťovací službě 6 % a zemědělství se věnovalo 5 % podnikatelů. Ostatní povolání (jako např. oděvní tvorba, vedení účetnictví, obuvnictví, truhlářství, výroba keramiky atd.) zaujímalo celkem 26 %.⁵⁰ Procentuelně orientované zaměření ekonomických subjektů je zachyceno v níže uvedeném grafu.

⁵⁰ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2013. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_sociálního_a_ekonomického_vyvoj_e_pardubického_kraje_v_roce_2013/\\$File/33013014a.pdf](http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_sociálního_a_ekonomického_vyvoj_e_pardubického_kraje_v_roce_2013/$File/33013014a.pdf)

Graf č. 4 Zaměření podnikatelské činnosti v roce 2013

Zdroj: ⁵¹ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2013. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoj_e_pardubickeho_kraje_v_roce_2013/\\$File/33013014a.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoj_e_pardubickeho_kraje_v_roce_2013/$File/33013014a.pdf)

Jak již bylo výše uvedeno, nejvíce procent zaujímá oblast obchodu, ubytování a také stravování. Obchodní a stravovací služby jsou obsaženy snad v každém i menším městečku či vesnici. Ubytovací služby prostřednictvím hotelů, penzionů či ubytovacích chatek jsou zajištěny téměř v každém větším (mnohdy i v menším) městě. Bez obchodů a stravovacího zařízení blízko zaměstnání či bydliště by v současnosti nebylo možné proniknout do podnikatelského života v tomto oboru. V popředí je i průmysl a stavebnictví. Stavební firmy většinou mívají oproti průmyslovému podniku méně zaměstnanců, pracují v menších skupinách.

Co se týče zaměstnanců, 614 ekonomických subjektů v Pardubickém kraji má více jak 50 zaměstnanců ve firmě, pouze 10 podnikatelských subjektů v našem kraji zaměstnává více jak 1 000 zaměstnanců, z toho je 7 průmyslových podniků. Především živnostníci, též svobodná povolání (jako jsou advokáti, notáři, daňoví poradci, auditoři apod.), zemědělství podnikatelé, jsou bez zaměstnanců a v našem kraji jich je ke konci roku 2013 v počtu 38 568. Tito podnikatelé pracují tzv. sami na sebe. Průměrná mzda v uvedeném roce byla v Pardubickém kraji 22 068,- Kč, což je o 3 tisíce méně jako je celorepubliková průměrná mzda.⁵²

6.2 Rozdělení daní

Rozdělení daní je historicky dáno do dvou skupin – a to na daně přímé a daně nepřímé.

Přímé daně - u těchto daní lze přesně určit osobu, která platí daň. Plátce je zároveň i poplatníkem. Daň se obvykle odvádí z příjmu nebo majetku poplatníka.

Rozdělení přímých daní:

- ✓ důchodové – souvisejí s příjmem poplatníka, patří sem daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob,
- ✓ majetkové – souvisejí s majetkem ve vlastnictví poplatníka, patří sem daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí a silniční daň.

Do konce roku 2013 patřila mezi přímé daně daň dědická a daň darovací, od 1. 1. 2014 byly tyto daně samostatně zrušeny. Příjmy z majetku nabytého dědictvím jsou od tohoto data osvobozeny a bezúplatná plnění – dary (daň darovací) jsou předmětem daně z příjmů.

Nepřímé daně – u těchto daní není možné jednoznačně určit daňového poplatníka, který zaplatí v konečné fázi daň. Známá je pouze osoba – plátce daně, který nepřímou daň odvádí státu. Daň je zahrnuta jako přírůžka v ceně nakoupeného zboží nebo služby.

⁵² Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2013. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoj_e_pardubickeho_kraje_v_roce_2013/\\$File/33013014a.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoj_e_pardubickeho_kraje_v_roce_2013/$File/33013014a.pdf)

Rozdělení nepřímých daní:

- ✓ selektivní – spotřební daň,
- ✓ univerzální – daň z přidané hodnoty,
- ✓ ekologická – daň z elektřiny, ze zemního plynu a z pevných paliv, také se sem řadí poplatky za znečištění ovzduší nebo vody, poplatky za odpad.⁵³

6.3 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob patří mezi daně přímé, stejně tak patří i daň z příjmů právnických osob. Daňovou povinnost mají všichni poplatníci, kteří mají na území naší republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují alespoň po dobu 183 dní v příslušném kalendářním roce. Do lhůty 183 dnů se započítává každý i započatý den jejich pobytu na území České republiky. Daňová povinnost se vztahuje na příjmy, které plynou ze zdrojů na území České republiky a také na příjmy plynoucí ze zahraničí.⁵⁴

Pro každou zaměstnanou pracující fyzickou osobu, každou právnickou osobu a také pro každou osobu pobírající starobní či invalidní penzi nebo osobu pobírající jiné peněžní prostředky – byl-li za určité období příjem podléhající daní z příjmů, vzniká povinnost podat Vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti (byl – li poplatník zaměstnán, toto vyúčtování podává zaměstnavatel) nebo daňové přiznání pro daň z příjmů fyzických či právnických osob za dané období. Je povinností podnikajících osob podat daňové přiznání, jestliže byl přesažen příjem 15 000,- Kč (krom osvobozených příjmů a příjmů s daní vybíranou srážkou). Daňové přiznání se podává i poplatníky, kteří vykazují daňovou ztrátu. Je možné, aby bylo podané daňové přiznání poplatníkem o 5 pracovních dní později, aniž by bylo uloženo penále za pozdní podání.

Daňové přiznání fyzické osoby

Pro výpočet daně z příjmu fyzických osob jsem si vybrala podnikatele pana Josefa Nováka. Pan Novák je ženatý, manželka je zaměstnancem v jiné soukromé firmě. Mají 2 nezaopatřené děti. Podniká již od roku 2005. Podnikatel v roce 2013 zaměstnával 5 osob,

⁵³ Přímé a nepřímé daně. *Stormware* [online]. 2014 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.stormware.cz/ucetni-pojmy/dane/>

⁵⁴ Poradenství pro podnikatele. *REGIONCONSULT s.r.o.* [online]. 2014 [cit. 2015-01-05]. Dostupné z: <http://www.regionconsult.cz/zakladni-informace/dpfo-dan-z-prijmu-fyzicky-ch-osob/>

jeho roční obrat byl 5 120 250,- Kč, vedl si daňovou evidenci. Podnikatel pracuje v řemeslné činnosti, jeho hlavní a zároveň i jedinou činností jsou elektromontážní práce. Osoba samostatně výdělečně činná nebyla v roce 2013 ve sdružení a ani nemá spolupracující osobu. Zabývá se instalací, opravami a montáží elektrického zařízení. Podnikatel je plátcem daně z přidané hodnoty. Jelikož překročil obrat 1 000 000,- Kč, musí být ze zákona plátcem daně z přidané hodnoty. Vzhledem k tomu, že podnikající osoba nepřekročila svůj roční obrat 25 mil Kč, je jí umožněno vést daňovou evidenci, kde porovnává příjmy a výdaje. Kdy je umožněno vést daňovou evidenci dobrovolně a kdy je povinnost vést účetnictví udává § 1, odst. č. 2 písmeno e) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. V tomto zákoně je stanovena hranice překročení 25 000 000,- Kč za bezprostředně předcházející kalendářní rok, kdy po překročení uvedené částky je společnost či podnikatel jako fyzická osoba povinna vést ve své firmě účetnictví. Na základě výsledku hospodaření, kdy se od veškerého příjmu odečtou výdaje uplatňující se v daňovém přiznání, je sestaveno daňové přiznání.

Roční superhrubé mzdy zaměstnanců:

1. zaměstnanec:	402 000,-
2. zaměstnanec:	360 990,-
3. zaměstnanec:	436 880,-
4. zaměstnanec:	371 610,-
5. <u>zaměstnanec.</u>	<u>394 640,-</u>

celkem náklady za zaměstnance: 1 966 120,- Kč

Není – li na příslušný finanční úřad podána plná moc daňového poradce či daňového auditora (což v našem případě není), je povinností daňového subjektu - pana Nováka podat toto daňové přiznání k daňovému přiznání z daní z příjmů fyzických (a také i právnických osob) do 31. 3. následujícího roku, v našem případě bylo povinností odevzdat daňové přiznání do 31. 3. 2014. V případě podání plné moci k finančnímu úřadu ze strany daňového subjektu, že daňové přiznání zpracovává daňový auditor či daňový poradce do 31. 3. následujícího roku – v našem případě tedy do 31. 3. 2014, prodlužuje se povinnost daňového subjektu podat daňové přiznání do data 30. 6. Vyjdou – li tyto dny na

dny pracovního volna či klidu, prodlužuje se tato lhůta na následující nejbližší pracovní den.

Příjmy daně z příjmů fyzických osob dle § 6 - 10

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou tyto paragrafy zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů:

příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky - § 6

příjmy ze samostatné činnosti (z podnikání) - § 7

příjmy z kapitálového majetku - § 8

příjmy z nájmu - § 9

ostatní příjmy - § 10⁵⁵

Jednotlivé paragrafy jsou rozděleny podle druhu příjmů (nebo daňové ztráty) fyzické osoby. Nejčastěji jsou v daňovém přiznání u fyzických osob příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky a příjmy ze samostatné činnosti podnikatelů.

6.3.1 Daň z příjmů ze závislé činnosti za zaměstnance

V tomto paragrafu č. 6 uvedli své příjmy a úhrn povinného pojistného zaměstnanci, kteří byli zaměstnáni v pracovním poměru, neměli jiný příjem a podali si daňové přiznání sami nebo prostřednictvím svého zaměstnavatele na územním pracovišti finančního úřadu. Odvedl – li za své zaměstnance zaměstnavatel daňové přiznání daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, podal tedy na finanční úřad Vyúčtování daně z příjmů, kde jsou uvedeny odvody srážky ze mzdy na zálohách na daň od všech zaměstnanců pracujících u podnikatele nebo jiné sféře (např. státní zaměstnanci) za jednotlivé měsíce. Podání Vyúčtování je povinné pro zaměstnavatele, musí jej podat za předešlý rok na finanční úřad všichni zaměstnavatelé. Počet svých zaměstnanců podnikatel za jednotlivé měsíce uvede na titulní straně. V mém konkrétním případě vyplnil zaměstnavatel pan Josef Novák ve Vyúčtování po dobu 12 měsíců 5 zaměstnanců (podnikatel měl celý rok 2013 stejný počet zaměstnanců, tedy 5). Tento doklad zaměstnanci nepodepisují. Při nástupu do zaměstnání, na počátku nového roku a také na konci roku zaměstnanec podepíše u svého

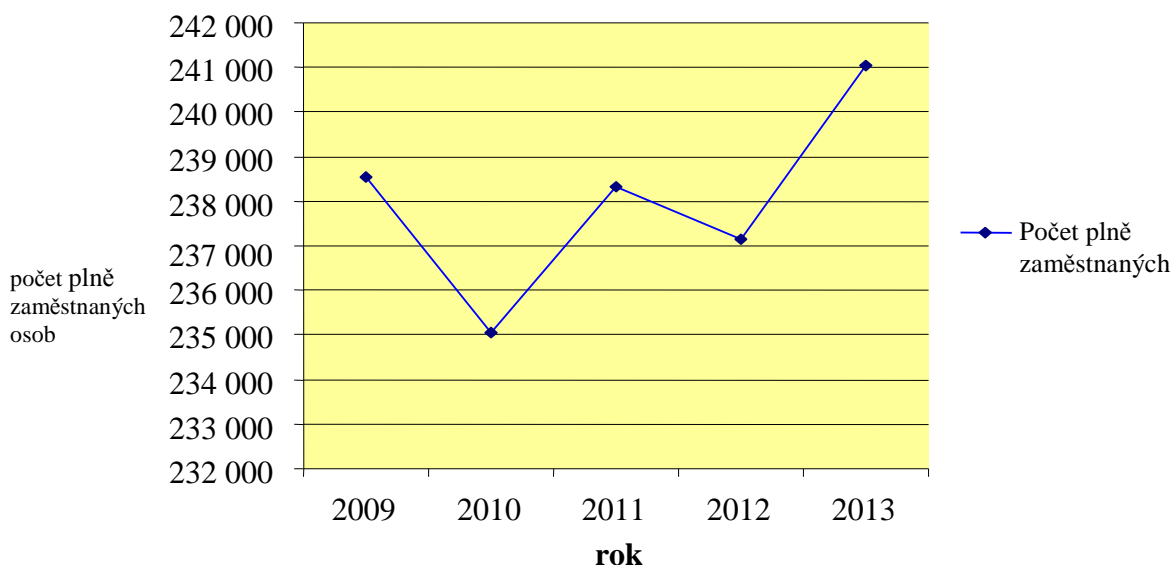
⁵⁵ Brožura *Poradce 2011/6-7*. Český Těšín: Poradce, s.r.o, 2011. ISSN 1211-2437.

zaměstnavatele Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a doplní datum podpisu. Prohlášení se neodevzdává na finanční úřad, zůstává zaměstnavateli, toto Prohlášení má pan Novák založené v šanonu u dokladů jednotlivých zaměstnanců pracujících v jeho firmě. Většinou za své zaměstnance, kteří mají příjem pouze ze zaměstnání u jednoho zaměstnavatele, podává daňové přiznání na daň z příjmů z fyzických osob – Vyúčtování daně z příjmů jejich zaměstnavatel, ale toto pravidlo není povinností zaměstnavatele. Odvod tohoto daňového přiznání není pro zaměstnavatele povinností, ale většina zaměstnavatelů jej za své zaměstnance odvádí, pokud nemá zaměstnanec ještě jiný příjem. Zaměstnanci jsou povinni panu Novákovi předat veškerá potvrzení nutná ke správnému propočtu daně nejpozději do 15. února následujícího roku. Vznikne-li z ročního zúčtování přeplatek vyšší než 50,- Kč, je povinností pana Nováka vrátit jej svým zaměstnancům nejpozději při zúčtování mzdy za měsíc březen. O tento přeplatek pan Novák požádá finanční úřad o vrácení částky přeplatku. Nedoplatek na dani z příjmů vzniklý z ročního zúčtování se od zaměstnanců nevybírání.

Pan Novák byl v roce 2013 podnikajícím subjektem, ve svém daňovém přiznání neměl v tomto paragrafu žádný příjem ani výdaj, mzdy vyplacené zaměstnancům jsou pro něho nákladem, promítly se v daňovém přiznání pana Nováka v § 7.

V Pardubickém kraji bylo v roce 2013 plně zaměstnáno 241 049 osob. Jak je vidět na níže uvedeném grafu, počet zaměstnaných osob dosáhl za posledních 5 let v uvedeném roce nejvyššího počtu. Zaměstnané osoby pracují jak v soukromém sektoru tak i ve státním. Firma pana Nováka patří mezi malé firmy, po celý rok 2013 bylo v jeho firmě zaměstnáno pouze 5 zaměstnanců, což je velmi malý počet.

Graf č. 5 Počet plně zaměstnaných osob Pardubického kraje

Zdroj: ⁵⁶ 2. část - Práce, nezaměstnanost, organizační struktura, zemědělství. Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/2_cast_prace_nezamestnanost_organizacni_struktura_zemedelstvi

Jak je patrné z grafu, zaměstnanost se v Pardubickém kraji za posledních 5 let navýšila, když toto navýšení není až tak výrazné. Nárůst zaměstnaných osob v našem kraji mohl být způsoben např. rušením živností drobných podnikatelů a následný vstup do pracovního poměru, vyšší počet návratu žen do zaměstnání po mateřské dovolené, vyšší počet dostudovaných osob, atd. Mezi okresy je na prvním místě v zaměstnanosti pardubický okres, posledním místem je dlouhodobě okres Svitavy.

6.3.2 Dílčí základ daně nebo ztráta

Podnikatel, než začne vyplňovat daňové přiznání, měl by se rozhodnout, zda bude uplatňovat v daňovém přiznání výdaje paušálem – tedy procenty, nebo zda uplatní skutečně vynaložené výdaje. Uplatňuje – li podnikatel své výdaje paušálním výdajem a rozhodne – li se v příštím daňovém přiznání daně z příjmů uplatnit výdaje skutečně prokazatelně vynaložené, musí dát dodatečné daňové přiznání za uplynulý rok, kde vyčíslí

skutečně vynaložené výdaje za uvedený uplynulý rok. Výše výdajů uplatněných paušálem do konce roku 2014 je u řemeslné činnosti 80 %. Od následujícího roku 2015 tento procentuální výdaj podnikatele jako fyzické osoby poklesl na 60%. Myslím si, že tento pokles paušálních nákladů u řemeslné živnosti ovlivní mnoho podnikatelů. Ale tento rozdíl v procentuální změně se pozná až v příštím roce.

V tabulce č. 2 jsou uvedeny příjmy a výdaje mnou vybraného podnikatele. Příjmy jsou pouze z jeho podnikatelské činnosti, výdaje zahrnují mzdy zaměstnanců, náklady na podnikání, nakoupený materiál potřebný k činnosti podnikatele, odpis automobilu a ostatní výdaje nutné k podnikání živnostníka.

Tab. č. 2 Součet příjmů a výdajů z podnikání fyzické osoby v roce 2013

Činnost	Částka
Příjmy celkem z podnikání bez DPH	5 120 250,-
Výdaje za zaměstnance celkem	1 966 120,-
Ostatní uznatelné výdaje celkem z podnikání	2 085 400,-
Odpis automobilu	94 162,-
Případný zisk z podnikání před zdaněním	974 568,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak nám udává tabulka, daňový základ při rozdílu příjmů a výdajů pro rok 2013 konkrétního podnikatele pana Josefa Nováka byl 974 568,- Kč. Tento základ by byl potřebný, pokud by použil podnikatel skutečně vynaložené náklady.

Paušální výdaj podnikatele

Vzhledem k tomu, že pro rok 2013 bylo možné uplatnit výdaje v řemeslné činnosti paušálním výdajem 80 %, mnou vybraný podnikatel pan Josef Novák tuto možnost využil. Způsob uplatnění výdajů podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, nelze zpětně měnit. Ve výdajích tímto způsobem jsou zahrnuty veškeré výdaje podnikatele vynaložené v souvislosti s dosažením příjmů z podnikatelské činnosti pana Nováka.⁵⁷

⁵⁷ SEDLÁKOVÁ, Eva. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z 2011*. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2011, str.116. ISBN 978-80-7365-328-6.

Výši paušálních výdajů, které mohly být využity u konkrétních živností udává tabulka č. 3. Druhy živností jsou uvedeny v přílohách zákona č. 455/1191 o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní živnosti a do které skupiny živnosti patří, má pan Novák uvedené na svém Výpisu z živnostenského podnikání.

Tab. č. 3 Výše paušálních výdajů v roce 2013

Procento	činnost
80 %	Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, řemeslné živnostenské podnikání
60 %	Živnostenské podnikání krom řemeslného
40 %	Jiné podnikání dle zvláštních předpisů neuvedené výše, lze uplatnit výdaje do částky 800 000,- Kč
30 %	Nájem obchodního majetku, lze uplatnit výdaje do částky 600 000,- Kč

Zdroj: ⁵⁸ § 7, odst.7. zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn.* Olomouc: ANAG, 2012, str.13. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-791-1.

Každé přiznání k dani z příjmů fyzických osob a jeho přílohy mají u fyzických osob jako identifikátor rodné číslo podnikatele. Po vyplnění první strany daňového přiznání, kde je uvedeno jakému finančnímu úřadu je daňové přiznání určeno, již zmiňované rodné číslo podnikatele, jméno, příjmení, státní příslušnost poplatníka, dále jeho adresa, se vyplňují i zbývající strany přiznání včetně příloh, jsou – li tyto přílohy součástí daňového přiznání.

Stejně jako pro ostatní podnikající osoby tak i pro pana Nováka je nedílnou součástí daňového přiznání příloha č. 1, která je nezbytná pro výpočet daně z příjmů podnikajících osob. Jak je výše uvedeno, podnikatel vede daňovou evidenci, výdaje si uplatnil procentem z příjmů, označil si tedy poslední (třetí) okénko označující tento druh výdaje. Do kolonky příjmy se zapsaly veškeré příjmy z podnikatelské činnosti daňového subjektu, které měl podnikatel v roce 2013. Pan Novák měl v tomto roce příjem ze své podnikatelské činnosti 5 120 250,- Kč. Příjmem byly uvedeny veškeré vydané doklady pod jménem pana Nováka zaplacené v roce 2013, které panu Novákovi byly uhrazené za podnikatelskou činnost. Výdaje se uplatnily paušálem, podnikatel si odečetl sazbu výdajů 80%. Výdaje byly vyčísleny celkem na 4 096 200,- Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji před zdaněním byl

vypočten na částku 1 024 050,- Kč. Jiné výdaje z podnikatelské činnosti nebyly. Pro poplatníky, kteří vedou daňovou evidenci, je povinností vyplnění povinných údajů uvedených v tabulce pro poplatníky vedoucí daňovou evidenci podle § 7b zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, na druhé straně přílohy č. 1. V tabulce se vyplnila hodnota hmotného majetku, zásob, pohledávek včetně poskytnutých úvěrů a půjček, závazků včetně přijatých úvěrů a půjček a rezerv na začátku a na konci zdaňovacího období. Pan Josef Novák neměl v podnikání hodnotu hmotného majetku přesahujícího 40 000,- Kč. Ke své činnosti potřeboval vrtačky, brusky, ruční malou řezačku, zkoušečky vedení elektrického proudu a podobné věci, jejichž hodnota jednotlivých hmotných věcí nepřekročila 40 000,- Kč, proto nebyly zahrnuty do hmotného majetku. Rezervy nebyly tvořeny. Sklad zásob podnikatel nemá, potřebný materiál nakupuje ke konkrétním zakázkám a hned jej zpracuje v požadované zakázce. Pohledávky ani závazky podnikatel na konci roku neměl, všechny pohledávky si vyžádal uhradit do konce roku a také uhradil do konce roku všechny své závazky. Podnikatel měl v roce 2013 zaměstnance, uvedly se tedy mzdy do požadované kolonky, které činily za rok 2013 hodnotu 1 966 120,- Kč.

Vypočtenou hodnotu dílčího základu daně 1 024 050,- Kč, získanou odečtením výdajů od hodnoty příjmů, převedl podnikatel z přílohy č. 1 do přiznání k dani z příjmů fyzických osob do kolonky uvádějící dílčí základ daně nebo ztráty z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti dle § 7 zákona o dani z příjmů.

6.3.3 Příjmy z kapitálového majetku

Pan Novák nemá příjem z tohoto majetku. Příjmy z kapitálového majetku nelze snížit o žádné výdaje, pokud by pan Novák měl nějaký příjem z tohoto majetku, uplatnil by je v plné výši bez nákladů.

Mezi některé příjmy z kapitálového majetku patří např.:

- ✓ podíly na zisku z majetkového podílu na a.s., s.r.o., komanditní společnosti, podíl na zisku z členství v družstvu,
- ✓ úroky z držby cenných papírů (s výjimkou státních dluhopisů),
- ✓ podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,
- ✓ úroky, výhry, jiné zisky z vkladů na vkladních knížkách a vkladových účtech,

- ✓ dávky penzijního připojištění dané se státním příspěvkem,
- ✓ úroky a výnosy dané z poskytnutých úvěrů a půjček, úroky a poplatky z prodlení,
- ✓ úroky a výnosy z držeb směnek,
- ✓ rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou (nominální) hodnotou dluhopisu včetně vkladního listu (s výjimkou státních dluhopisů),
- ✓ příjmy z prodeje předkupního práva na cenné papíry atd.⁵⁹

6.3.4 Příjmy z nájmu

Základem daně jsou příjmy z nájmu nemovitých věcí či jejich částí nebo bytů a příjmy z nájmu movitých věcí (krom příležitostného nájmu). Poplatník má 2 možnosti uplatnění výdajů:

- ✓ výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, poplatníci vedou záznamy o příjmech a výdajích vynaložených na dosažení a udržení příjmů
- ✓ výdaje uplatněné paušálním výdajem ve výši 30 %, avšak nejvýše do částky 600 000,- Kč. U tohoto druhu výdaje je povinností vést si záznamy o příjmech a evidenci pohledávek.

K tomuto paragrafu se vyplňuje příloha č. 2 tiskopisu Přiznání k dani z příjmů fyzických osob, kde se uvedou skutečně vynaložené výdaje nebo případné uplatnění výdajů procentem z příjmů, výdaje pro rok 2013 činily 30 %. Pan Novák žádný pronájem z nemovitých věcí neměl, z tohoto § neměl tedy žádné příjmy ani výdaje.⁶⁰

6.3.5 Ostatní příjmy

Ani v tomto § neměl podnikatel žádný příjem. Kdyby pan Novák nějaký příjem podle tohoto § měl, jednalo by se převážně o příjmy:

- ✓ z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu, z příjmů zemědělské výroby, Příjmy z převodu účasti na společnosti s r.o., převod družstevních podílů, příjmy z převodu komandity na komanditní společnost,

⁵⁹ Ustanovení § 8, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012, str.14-15. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-791-1.

⁶⁰ Ustanovení § 9, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012, str.15. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-791-1.

- ✓ přijaté výživné, důchody,
- ✓ příjmy ze zděděných práv z průmyslového a duševního vlastnictví,
- ✓ ceny z veřejných a sportovních soutěží a výhry v loteriích, sázkách, slosování,
- ✓ podíly členů obchodní korporace(s výjimkou v.o.s. a komplementáře),
- ✓ příjmy z převodu jmění na společníka atd.,
- ✓ některé příjmy osvobozené od daně,
- ✓ z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu, z příjmů zemědělské výroby, pokud jejich příjem nepřesáhl v roce 2013 částku vyšší jak 20 000,- Kč (od roku 2014 to je částka 30 000,- Kč),
- ✓ počet včelstev by neměl překročit 40 (od roku 2014 se jedná o 60 včelstev), částka za jedno včelstvo je 500,- Kč,
- ✓ bezúplatné příjmy (od roku 2014) mezi nejbližšími příbuznými – v linii přímé i vedlejší, příjmy nabyté příležitostně – pokud hodnota nepřesahuje více jak 15 000,- Kč, atd.

Základem daně podle § 10 je příjem snížený o prokazatelně vynaložené výdaje, avšak výdaje maximálně do výše příjmů. Je – li příjem ze zdrojů v zahraničí, příjem se o výdaje nesnižuje.⁶¹

Stejně tak jako u § 9 se i u tohoto § vyplňuje příloha č. 2 Přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Pan Novák neměl v tomto § žádné příjmy.

Paragrafy č. 6 - 10 se uzavřely veškeré příjmy, které musel pan Novák svou podnikatelskou činností, nějakým nájmem (např. z pole, které mohl vlastnit a podobně), nebo také nějakým nahodilým prodejem přiznat.

Odčitatelné položky v daňovém přiznání

- za dary - pan Novák daruje každoročně krev. Na odběry chodí 4x do roka. V roce 2013 byl 4x na bezpříspěvkovém odběru krve, za každý odběr si mohl odečíst od základu daně 2 000,- Kč. Pan Novák si tedy ve svém daňovém přiznání uplatnil 8 000,- Kč,

⁶¹ Ustanovení § 10, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2014 s přehledy změn.* Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-840-6.

- penzijní připojištění – podnikatel si přispívá na své penzijní připojištění částkou 24 000,- Kč ročně. Od základu daně si může odečíst tuto výši příspěvku poníženou o 12 000,- Kč, tedy si pan Novák uplatnil 12 000,- Kč.

Odčitatelné položky podnikatele činily roce 2013 celkem 20 000,- Kč.

Kdyby pan Novák poskytl hodnotu darů obcím, krajům, právnickým osobám se sídlem na území České republiky, na požární ochranu, na ochranu zvířat, na účely sociální, zdravotnické a ekologické, humanitární, charitativní, náboženské, tělovýchovné, sportovní atd., mohl by si uplatnit od základu daně úhrnnou hodnotu darů, která činila nejméně 2 % ze svého základu daně, nebo alespoň 1 000,- Kč, avšak do maximální výše 10 % ze svého základu daně. Základ daně pana Nováka činil 1 024 050,- Kč, hodnota darů by mohla být uplatněna od 20 481,- Kč do maximální výše 102 405,- Kč. Odečet úroků by si podnikatel pan Novák mohl uplatnit nejvýše do částky 300 000,- Kč. Kdyby měl pan Novák nějaké penzijní pojištění nebo životní pojištění, mohl by si uplatnit maximálně 12 000,- Kč, tato částka se na rozdíl od penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření nesnižuje o výši 12 000,- Kč. Platil by – li podnikatel některé odborové příspěvky, mohl by si uplatnit maximálně výši v hodnotě 3 000,- Kč, za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání (nebyly-li hrazené zaměstnavatelem, což u pana Nováka tak nebylo), mohl by si odečíst od základu daně částku ve výši do 10 000,- Kč (u zdravotně postiženého 13 000,- Kč a u těžce zdravotně postiženého 15 000,- Kč). Pan Novák nepřispěl finančními prostředky na výzkum a vývoj. Kdyby tak učinil, mohl by si uplatnit 100 % výdajů.⁶²

Výpočet daně

Základ daně po uplatněných odpočtech před zaokrouhlením činil 1 004 050,- Kč. Po zaokrouhlení na celá sta Kč dolů činil u pana Nováka za rok 2013 po odčitatelných položkách hodnotu 1 004 000,- Kč. Vyčíslená daň z příjmů (15 %) před uplatněnou slevou na poplatníka byla v celkové výši 150 600,- Kč.

Solidární zvýšení daně pana Nováka nepostihlo. Jednalo by se o zvýšení daně o 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů dle § 6 a § 7 a 48násobkem průměrné

⁶² Ustanovení § 15, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-791-1.

mzdy, což pro rok 2013 činilo 1 242 432,- Kč. Toto solidární zvýšení daně platí prozatím pro roky 2013 až 2015.⁶³

Uplatněná sleva na poplatníka a děti

Každá fyzická osoba, která v roce 2013 byla zaměstnána nebo byla podnikající, má právo na slevu na dani na poplatníka.

Výše možné slevy, kterou si může poplatník uplatnit:

- ✓ 24 840,- Kč na poplatníka (tuto možnost bylo možné uplatnit také u zahraničních zaměstnanců, kteří byly daňovými nerezidenty České republiky).
- ✓ 24 840,- Kč na druhého z manželů, který neměl v roce 2013 žádný příjem, nebo měl příjem nepřesahující roční limit ve výši 68 000,- Kč. Jednalo – li se o druhého z manželů, který byl držitelem průkazu ZTP/P, sleva na poplatníka byla v roce 2013 v dvojnásobné výši.
- ✓ 2 520,- Kč u poživatele invalidního důchodu, který má invaliditu prvního a druhého stupně.
- ✓ 5 040,- Kč u poživatele invalidního důchodu, který má invaliditu třetího stupně.
- ✓ 16 140,- Kč u držitele průkazu ZTP/P.
- ✓ 4 020,- Kč pro studenta po dobu, kdy se student soustavně připravuje na své budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem.⁶⁴

Pan Novák je výdělečně činný, výdaje si uplatnil paušálem, na svoji osobu si mohl využít slevy na poplatníka, která činila 24 840,- Kč. Vzhledem k tomu, že si uplatnil paušální výdaje, případnou slevu na manželku by si nemohl na ni uplatnit. Manželka pana Nováka je zaměstnaná, má vyšší příjem jak 68 000,- Kč, slevu si uplatnila sama ve svém daňovém přiznání. Rodina Novákových je zdravá, ostatní slevy na dani nebyly u našeho poplatníka využity. Vzhledem k tomu, že pan Novák uplatnil v daňovém přiznání paušální výdaje, které byly vyšší jak 50 % z celkového základu daně, nemůže si uplatnit daňové zvýhodnění na své děti, které činilo v roce 2013 částku 13 404,- Kč na každé nezaopátrané dítě. Ale tuto možnost uplatnění využila paní Nováková, zvýhodnění na děti si uplatnila v daňovém přiznání ona.

⁶³ SOBOTKOVÁ, Michaela. Solidární zvýšení daně. In: *Portál.POHODA* [online]. 2013 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/solidarni-zvyseni-dane/>

⁶⁴ Ustanovení § 35ba, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-791-1.

Daňová povinnost

Po odpočtu slevy na poplatníka měl pan Novák uhradit daň ve výši **125 760,- Kč**, zisk po zdanění byl ve výši **878 290,- Kč**. Ze zákona byly podnikatelem placeny zálohy na daň z příjmů 2x ročně, zálohy byly zaokrouhleny na celá sta nahoru. V roce 2012 měl daňový subjekt daňovou povinnost v celkové výši 93 420,- Kč. Zálohy na rok 2013 zaplatil ve výši 40 % z poslední známé daňové povinnosti a to k datu 15. 6. 2013 ve výši 37 400,- Kč a k datu 15. 12. 2013 ve stejné výši. Záloha na daň z příjmů byla vyplacena v celkové výši 74 800,- Kč, daňovým subjektem byla doplacena daň z příjmů fyzických osob za rok 2013 ve výši 50 960,- Kč.

Na poslední straně daňového přiznání fyzických osob se uvede počet příloh, které byly použity v daňovém přiznání. Pan Novák měl přílohy:

- ✓ příloha č. 1 – výpočet dílčího základu daně z podnikání,
- ✓ doklad o poskytnutém darování krve,
- ✓ potvrzení o zaplacených částkách na penzijní připojištění.

K daňovému přiznání k dani z příjmů fyzických osob byly přiloženy 3 přílohy. Na téže straně se pan Novák podepsal, otiskl razítko fyzické osoby a vyplnil datum, kdy daňové přiznání vyplnil. Při odevzdání bylo podáno razítko finančním úřadem na kopii daňového přiznání pana Nováka.

Skutečně vynaložené výdaje

Kdyby pan Novák v roce 2013 v daňovém přiznání uplatnil skutečně vynaložené výdaje, nejdříve by musel podat na finanční úřad dodatečné daňové přiznání za rok 2012, kde by musel uplatnit skutečně vynaložené výdaje za rok 2012. Tento postup je nezbytně nutný, finanční úřad by za nedodání dodatečného daňového přiznání dal panu Novákovi pokutu.

Pan Novák zakoupil v roce 2012 pro podnikání nové auto s v hodnotě 423 200,- Kč bez daně z přidané hodnoty. Vzhledem k tomu, že si podal daňové přiznání s paušálními výdaji, auto si za rok 2013 nemohl uplatnit do výdajů.

Tab. č. 4 Odpis auta fyzické osoby při rovnoměrném odpisování

Rok	Výpočet dle vzorce	Odpis za rok	Zůstatková cena
1.	PC x 11 / 100	46 552,-	376 648,-
2.	PC x 22,25 / 100	94 162,-	282 486,-
3.	PC x 22,25 / 100	94 162,-	188 324,-
4.	PC x 22,25 / 100	94 162,-	94 162,-
5.	PC x 22,25 / 100	94 162,-	0,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Kdyby si odpisy na zakoupené auto mohl uplatnit, v roce 2013 by si odepsal z nákladů rovnoměrný odpis v celkové částce 94 162,- Kč. Základ daně za rok 2013 by činil podnikateli 974 568,- Kč.

Po odečtu odčitatelných položek, které činily 20 000,- Kč a po zaokrouhlení směrem dolů na celá sta Kč by byl základ daně 954 500,- Kč. Samotná daň by byla ve výši 143 175,- Kč. Pan Novák by mohl uplatnit slevu na poplatníka, která činila 24 840,- Kč. Po odečtu slevy na poplatníka by musel podnikatel zaplatit daň ve výši **118 335,-** Kč, zisk po zdanění by byl ve výši **836 233,-** Kč. Pro pana Nováka by bylo za stejných podmínek výhodnější v roce 2013 podat daňové přiznání pro daň z příjmů fyzických osob skutečně vynaloženými výdaji. Mohl by si uplatnit i daňové zvýhodnění na své 2 děti, pokud by toto daňové zvýhodnění nevyužila paní Nováková. Pokud by byly děti zletilé, ale studující, musely by přinést potvrzení ze školy, kam by každodenně docházely, pak by bylo daňové zvýhodnění umožněno. Skutečně vynaložené výdaje by také byly výhodnější (při stejné výši příjmů), kdyby byla manželka pana Nováka na mateřské dovolené, nebo kdyby si neuplatňovala daňové zvýhodnění na děti. Pak by si uplatnil daňové zvýhodnění na své děti pan Novák.

Pro konkrétní rok 2013 by bylo výhodnější uplatnit odpisy zrychleným způsobem, kdy by si podnikatel v uvedeném roce uplatnil odpis v částce 135 424,- Kč. Ale jak vyplývá z níže uvedené tabulky, ve čtvrtém a pátém roce odepisování vozu by byl odpis při zrychleném odepisování nižší.

Tab. č. 5 Odpis auta při zrychleném odpisování

Rok	Výpočet dle vzorce	Odpis za rok	Zůstatková cena
1.	PC/ 5	84 640,-	338 560,-
2.	2 x ZC /6 – počet let odpisování	135 424,-	203 136,-
3.	2 x ZC /6 – počet let odpisování	101 568,-	101 568,-
4.	2 x ZC /6 – počet let odpisování	67 712,-	33 856,-
5.	2 x ZC /6 – počet let odpisování	33 856,-	0,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze zákona je dané, že lze uplatnit rovnoměrný nebo zrychlený odpis, ale pak se zvolený odpis se musí uplatnit po celou dobu odepisování aktuální věci.

Některé změny v daňovém priznání pro fyzické osoby na rok 2015

Jednou z těch nejpodstatnějších změn daňového priznání pro daň z příjmů fyzických osob, které zasáhnou podnikatele pana Josefa Nováka, jsou paušální výdaje. Řemeslnou činností si může uplatnit paušální výdaje ve výši 60 %. Pokud by měl pan Novák v roce 2015 postejné příjmy a postejné výdaje, bylo by pro něho výhodnější uplatnit skutečně vynaložené výdaje, ale opět by musel za rok 2014 podat dodatečné daňové priznání, kde by skutečně vynaložené výdaje uplatnil za uvedený rok, musel by pan Novák případně doplatit daň z příjmů, která by se podáním dodatečného daňového priznání navýšila oproti dani vypočtené paušálním výdajem. U příjmů ze zemědělské činnosti, řemeslného podnikání (i u podnikání pana Nováka), lesního a vodního hospodářství tak bude možné při použití paušálních výdajů uplatnit jako výdaj maximálně do výše 1 600 000,- Kč. Již od roku 2014 se změnila výše možného odpočtu na podporu výzkumu a vývoje a to nejvýše na 110 %, převyšuje – li úhrn výdajů vynaložených na realizaci výzkumu a vývoje zahrnutých do odpočtu daně.

Pozitivní změnou pro rok 2015 je zvýšení daňového zvýhodnění na děti. Na první dítě zůstává daňové zvýhodnění ve výši 13 404,- Kč, na druhé je již vyšší a to 15 804,- Kč, na třetí a další dítě je daňové zvýhodnění v hodnotě 17 004,- Kč. Na děti, které mají průkaz ZTP/P, se daňové zvýhodnění zdvojnásobí. Pro manžele Novákovy to bude přínos do rodinného rozpočtu o hodnotu 2 400,- Kč vyšší jak za uplynulý rok. Daňový bonus se dosáhne, pokud poplatník bude mít příjem alespoň ve výši 6 násobku minimální mzdy.

V roce 2015 to bude 55 200,- Kč (6 x 9 200,- Kč - což je minimální měsíční mzda). Aby byl bonus vyplacen, musí být nejméně v hodnotě 100,- Kč za rok (nebo 50,- Kč měsíčně), avšak nejvyšší částka, která může být vyplacena na bonusech činí 60 300,- Kč za rok.⁶⁵ Manželé Novákovi jsou dohodnuti tak, že na děti bude nadále uplatňovat daňové zvýhodnění paní Nováková.

6.4 Daň z příjmu právnických osob

Pro právnické daňové subjekty platí povinnost odvést a pokud není firma ve ztrátě, tak i zaplatit daň z příjmů u firem, které mají sídlo v České republice. U právnických osob, které zde nemají sídlo, se daňová povinnost vztahuje na příjmy, které měla právnická osoba v naší republice. Právnická osoba má povinnost vést účetnictví při jakékoli výši příjmů nebo ztráty. Z účetnictví se sestavuje rozvaha, výkaz zisku a ztrát a nakonec i přiznání k dani z příjmů právnických osob. Daňové přiznání se řídí zákonem č.586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento zákon je shodný i pro daňové přiznání fyzických osob.

Audit společnosti

Stejně jako pro fyzické osoby, je povinností podat daňové přiznání právnických osob do 31. 3., nezpracovává – li přiznání daňový poradce. Pokud mají právnické osoby vyšší obrat, mají povinnost být auditované.

Tato povinnost platí pro:

a) akciové společnosti, pokud ke konci rozvahového dne účetního období a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročily či dosáhly alespoň jedno ze tří kritérií:

- ✓ aktiva celkem více než 40 000 000,- Kč,
- ✓ roční úhrn čistého obratu překročil více než 80 000 000,- Kč; ročním úhrnem se rozumí výše výnosů snížená o slevy z prodejů, vydělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a pak vynásobená dvanácti,
- ✓ průměrný přepočtený stav zaměstnanců v účetním období více než 50,

⁶⁵ Změny v daňových zákonech v roce 2015. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2014 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/dane/danova-legislativa/2014/zmeny-v-danovych-zakonech-v-roce-2015-19976>

b) ostatní obchodní společnosti a také družstva, pokud ke konci konkrétního rozvahového dne účetního období a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročily či dosáhly alespoň dvou ze tří kritérií.

Pokud se splní výše uvedené podmínky povinného auditu jen v jednom roce a v následujícím roce se již podmínky nesplní, povinný audit se u společnosti provádět nemusí.⁶⁶

Níže uvedená firma Veselovský s.r.o., které se týká daňové přiznání právnické osoby, nesplnila uvedené podmínky a tedy auditovaná být nemusí.

Zákon o obchodních korporacích

Zrušený obchodní zákoník byl nahrazen novým zákonem o obchodních korporacích, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014. Upravuje obchodní podmínky obchodních společností osobních - veřejná obchodní společnost a komanditní společnost, společností kapitálových - společnost s ručením omezeným a akciové společnosti a také družstev, včetně evropských družstev a evropského hospodářského zájmového sdružení. Zákon je rozsáhlý, je v něm obsaženo skoro 800 paragrafů týkajících se uvedených obchodních společností a družstev. Pro všechny obchodní korporace je důležitou povinností doručit upravené zakladatelské smlouvy ve lhůtě šesti měsíců do sbírky listin. Není – li tak učiněno, společnosti jsou vyzvány rejstříkovým soudem ke splnění povinnosti a pokud i tak neučiní do stanovené lhůty, dojde nařízením soudu ke zrušení a likvidaci společnosti. Firma Veselovský je společnost s ručením omezeným, může mít statutárním orgánem jen jednoho jednatele. Do firmy byl vložen peněžitý vklad v hodnotě 250 000,- Kč. Kdyby byl vložen do společnosti nepeněžitý vklad, byl by oceněn znalcem a jeho odměna by byla hrazena z finančních prostředků společnosti. Rozdíl mezi nepeněžitým vkladem určeným posudkem znalce a výši vkladu tvoří tzv. vkladové ážio. Valná hromada se svolává jednatelem společnosti Veselovský s.r.o. jednou ročně. Je povinností jednatele se zúčastnit valné hromady. Novým korporačním zákonem bylo zrušeno maximálního počtu společníků ve společnosti s ručením omezeným – dříve mohlo

⁶⁶ Ustanovení § 20, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. *Business center.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast3.aspx>

být maximálně 50 společníků, bylo zrušeno omezení fyzické osoby být jediným společníkem ve 3 společnostech s ručením omezeným a mnoho dalších úprav.⁶⁷

Daňové přiznání právnické osoby

Pro výpočet daně z příjmu právnické osoby byla vybrána firma Veselovský s.r.o. Firma byla založena v roce 2007. Jednatel a zároveň i zaměstnancem společnosti je pan Martin Veselovský. Ve firmě bylo v roce 2013 zaměstnáno celkem 5 zaměstnanců. Tito zaměstnanci byli ve firmě zaměstnáni po celý rok 2013. Hlavní a jedinou činností, stejně jako u fyzické osoby, jsou montážní práce zaměřené na instalaci, opravy a montáž elektrického zařízení. Tato hlavní činnost firmy se zapíše na první stranu daňového přiznání a daně z přidané hodnoty. Právnická osoba je čtvrtletním plátcem daně z přidané hodnoty. U právnických osob není povoleno prokazovat zisky a výdaje daňovou evidencí, ze zákona o účetnictví je povinností společnosti vést účetnictví bez ohledu na výši ročního obrátu, kterého bylo dosaženo ve firmě za rok 2013 v částce 5 234 560,- Kč.

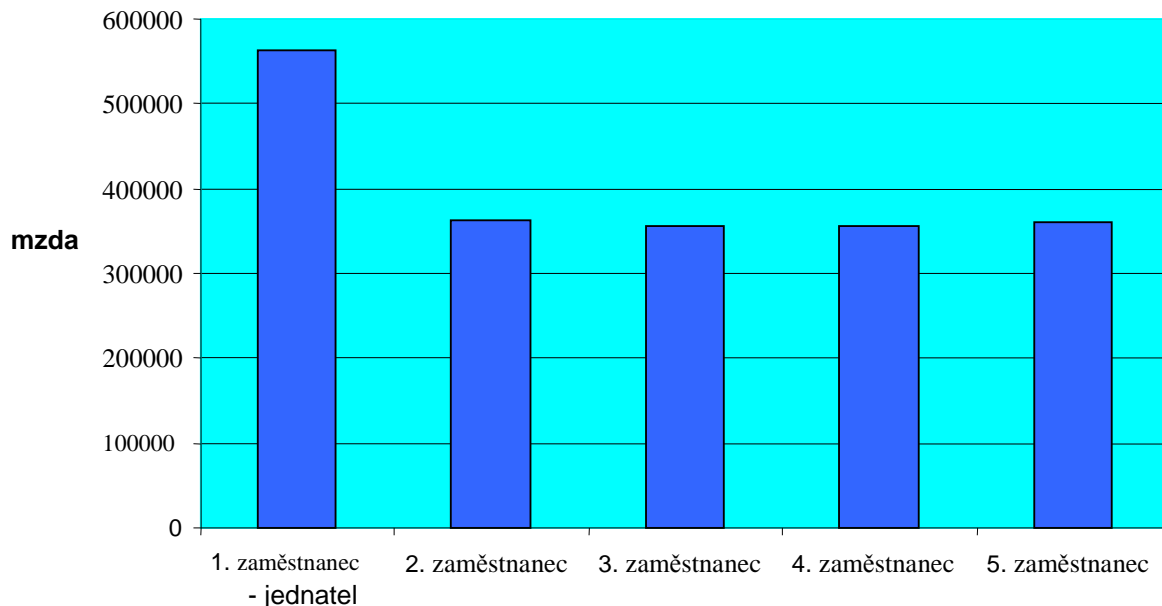
Roční superhrubé mzdy zaměstnanců:

1. zaměstnanec – jednatel:	563 640,- Kč
2. zaměstnanec:	362 730,- Kč
3. zaměstnanec:	357 180,- Kč
4. zaměstnanec:	355 560,- Kč
5. <u>zaměstnanec:</u>	<u>361 410,- Kč</u>
celkem náklady za zaměstnance:	2 000 520,- Kč,

Během roku 2013 byly náklady za své zaměstnance uhrazeny právnickou osobou stejným způsobem jako u nákladů za zaměstnance uplatněných fyzickou osobou, včetně daňových odvodů, odvodů sociálního pojištění a zdravotního pojištění (odvody do zdravotní pojišťovny jsou dle pojištění zaměstnanců). Mzdy a odvody na sociálním a zdravotním pojištěním byly hrazeny k 13. dni následujícího měsíce.

⁶⁷ Ustanovení § 142 – 167, zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. *Business center.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchodni-korporace/cast1h4.aspx>

Graf č. 6 Superhrubá mzda zaměstnanců

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve firmě měli zaměstnanci (krom pana jednatele) za rok 2013 stejné mzdy. Co se týkalo osobního ohodnocení nebo prémie, zaměstnavatel nedělal rozdíly mezi svými zaměstnanci, dal vždy svým zaměstnancům stejnou výši.

V tabulce č. 6 jsou uvedeny příjmy a výdaje podnikající právnické osoby a daňový základ. Ziskem firmy jsou z veškeré podnikatelské činnosti, mzdy zaměstnanců a odpisy jsou zahrnuty do výdajů společnosti. Další výdaje byly spojeny s podnikáním, nakoupeným materiálem potřebným k činnosti právnické osoby a s ostatními výdaji nezbytnými pro správný chod podnikání.

Tab. č. 6 Součet příjmů a výdajů z podnikání právnické osoby v roce 2013

Činnost	Částka
Příjmy celkem z podnikání bez DPH	5 234 560,-
Výdaje za zaměstnance celkem	2 000 520,-
Ostatní uznatelné výdaje celkem z podnikání	2 098 780,-
Odpisy	97 389,-
Výsledek hospodaření	1 037 871,-
Neuznatelné výdaje celkem	10 930,-
Základ daně z podnikání pro právnickou osobu	1 048 801,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Výsledek hospodaření byl při rozdílu všech příjmů a veškerých výdajů pro rok 2013 včetně odpisů konkrétní společnosti Veselovský s.r.o. v celkové výši 1 048 801,- Kč. Právnická osoba měla, na rozdíl od fyzické osoby, v daňovém přiznání zahrnuté veškeré své tržby z podnikatelské činnosti, tj. i tržby, které ještě nebyly do konce roku 2013 uhrazeny. Ze všech těchto tržeb odečtených od daňově uznatelných výdajů firma odvedla povinnou zákonem stanovenou daň z příjmů, daň z příjmů právnické osoby se tedy odvedla i z tržeb, které ještě nebyly uhrazeny.

6.4.1 Příloha č. 1 daňového přiznání právnických osob

Příloha č. 1 je součástí II. oddílu daňového přiznání daně z příjmů právnických osob, jestliže firmou byly uvedeny odpisy hmotného a nehmotného majetku, daňově neuznatelné výdaje, opravné položky, odečet daňové ztráty, odečet výdajů při realizaci výzkumu a vývoje, poskytnuté dary, slevy na dani atd. Každá příloha má identifikátor, u právnických osob je to identifikační číslo firmy a popř. její daňové identifikační číslo.

Výdaje neuznatelné za výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů:

Tyto výdaje se vynaložily, aniž by byly daňově uznatelnými, společnost si je nemohla uplatnit do uznatelných nákladů.

- ✓ náklady na reprezentaci – převážně se jednalo o kávu, pohoštění návštěv a nakoupení 20 láhví vína pro významné obchodní partnery a odběratele, v celkové výši 9 430,- Kč,
- ✓ dary – byly poskytnuty v celkové výši 1 500,- Kč.

Daňově neuznatelné výdaje byly celkem v částce 10 930,- Kč.

Odpisy hmotného a nehmotného majetku

Firma měla pouze hmotný odpisovaný majetek na auto zakoupené v roce 2012. Automobil byl zařazen do odpisové skupiny 2, doba odpisování pro tuto skupinu byla stanovena na 5 let. Cena vozu byla 434 700,- Kč bez daně z přidané hodnoty, odpis byl stanoven rovnoměrným odpisem. Pro daňový odpis hmotného majetku (automobilu) není podstatné, kdy byl v daném roce majetek pořízen. Na automobil je shodná výše odpisu, ať byl zakoupen v březnu nebo v listopadu.

Tab. č. 7 Odpis auta právnické osoby při rovnoměrném odpisování

Rok	Výpočet dle vzorce	Odpis za rok	Zůstatková cena
1.	PC x 11 / 100	48 147,-	389 553,-
2.	PC x 22,25 / 100	97 389,-	292 164,-
3.	PC x 22,25 / 100	97 389,-	194 775,-
4.	PC x 22,25 / 100	97 389,-	97 386,-
5.	PC x 22,25 / 100	97 386,-	0,-

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2013 byl odpis vozu v částce 97 389,- Kč. Jiné odpisy společnost v roce 2013 neměla. Nákup hmotného majetku, který firma nakoupila v uvedeném roce, byl (krom zakoupeného automobilu) do částky 40 000,- Kč. Jednalo se o varnou konvici, elektrický měřič, brusku, zkoušečku atd. Firma dala položky za tyto nákupy do spotřeby. Celkový odpis za uvedený rok byl tedy stanoven v částce 97 389,- Kč a to na zmiňovaný automobil.

Další výdaje, které se mohly uplatnit v daňovém přiznání, firma neměla. Neměla ani žádný nehmotný majetek, který by pořídila za hodnotu více jak 60 000,- Kč, aby byl pro nehmotný majetek vytvořen odpis dlouhodobého nehmotného majetku. Kdyby měla

firma v minulých letech daňovou ztrátu, mohla by si ji uplatňovat po dobu 5 let vždy maximálně do výše svého zisku za jednotlivé roky. Dalším snížením daňové povinnosti by si mohla firma uplatnit hodnotu stavu nepromlčených pohledávek, k nimž šlo tvořit zákonné opravné položky ke konci období. Ke snížení daňového základu právnické osoby by mohl přispět odečet 100% (od roku 2014 až 110%) výdajů při realizaci výzkumu a vývoje, daňově uznatelné dary, které dosáhly minimální hodnoty 2 000,- Kč nebo dosáhly hodnoty nejvýše 5% základu daně za uvedený rok. V případě poskytnutí daru středním školám, vyšším odborným školám, vysokým školám, a veřejným výzkumným institucím by si mohla firma snížit základ daně o dalších 5%. Kdyby byla náplň práce přizpůsobena pracovními podmínkami, pro firmu by byla významnou položkou sleva na dani při zaměstnání zdravotně postiženého zaměstnance nebo zaměstnance s těžším zdravotním postižením.

V daňovém přiznání by si firma mohla uplatnit slevu na dani ve výši:

- ✓ 18 000,- Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením,
- ✓ 60 000,- Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením.

Podle fondu pracovní doby by se provedl přepočítání počtu zaměstnanců se zdravotním pojištěním. Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců se zdravotním postižením by se propočítal podílem počtu hodin zaměstnanců se zdravotním postižením a celkovým ročním fondem pracovní doby připadající na jednoho pracovníka. Výsledné číslo zaokrouhlené na 2 desetinná čísla by se vynásobilo 18 000,- Kč (u pracovníků s těžším zdravotním postižením 60 000,- Kč).⁶⁸ Jestliže by bylo společností (institucí, organizační složkou státu) zaměstnáno více jak 25 zaměstnanců, je její povinností zaměstnat osoby se zdravotním postižením a to ve výši povinného podílu 4 % osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců pracujících u zaměstnavatele. Povinnost zaměstnat postiženou osobu by mohlo být nahrazeno např. odebíráním zboží nebo služby od zaměstnavatele, který zaměstnává více jak 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením. Výsledek přepočteného počtu zaměstnanců se zdravotním postižením by byl slevou na dani právnické osoby, uvedl by se na řádce č. 300 daňového přiznání.⁶⁹

⁶⁸ Ustanovení § 35, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012, str.45. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-791-1.

⁶⁹ Ustanovení § 82, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. *Business center.cz* [online]. 2004 [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zamestnanost/cast3.aspx>

6.4.2 Výpočet daně

Daňové přiznání právnických osob je odlišné od daňového přiznání pro fyzické osoby. Nejsou v přiznání uvedeny paragrafy dle různého druhu příjmů (např. nájem, nahodilé příjmy, které mohou mít fyzické osoby nezávisle na svém druhu příjmů).

Výsledek hospodaření právnické firmy Veselovský s.r.o. byl ke dni 31. 12. 2013 ve výši 1 037 871,- Kč včetně ročních nákladů na odpisy za automobil. K tomuto výsledku hospodaření se přičetly výdaje v celkové výši 10 930,- Kč, které nebyly daňově uznatelnými výdaji vynaloženými k dosažení, zajištění a udržení příjmů. Jiné daňově neuznatelné výdaje společnost neměla, mezisoučet daňově neuznatelných výdajů tvořil částku 10 930,- Kč. Základ daně před zdaněním byl vytvořen součtem výsledku hospodaření a daňově neuznatelnými náklady v hodnotě 1 048 801,- Kč. Kdyby byla společnost v minulých letech ve ztrátě, mohla by si odečíst ztrátu (maximálně však 5 po sobě jdoucích let). Základ daně u právnické osoby byl zaokrouhlen na celé tisícikoruny dolů, u firmy Veselovský s.r.o. na částku 1 048 000,- Kč.

Sazba daně pro právnickou osobu

Daňové přiznání právnických osob má celkem 3 sazby daní, záleží na druhu společnosti či fondu:

- ✓ **5%** - od roku 2015 se sazba použije pouze u základního investičního fondu (otevřený podílový fond, investiční fond obchodovatelný na evropském regulovaném trhu apod.). Do konce roku 2014 sazbě 5 % podléhaly příjmy ze všech investičních a podílových fondů, penzijních fondů, u institucí penzijního pojištění (krom penzijních společností) atd.
- ✓ **15%** - tato sazba se nejčastěji používá u daně vybírané tzv. srážkou. Zaměstnanec na základě sepsané smlouvy – Dohody o provedení práce nebo Dohody o provedení činnosti pracuje pro zaměstnavatele po dobu max. 300 hodin za rok. Pokud nepřesáhl příjmu 10 000,- Kč na měsíc u jednoho zaměstnavatele (do roku 2013 byla maximální částka 5 000,- Kč), neplatí se z tohoto příjmu sociální ani zdravotní pojištění, daň se ale platí vždy po měsíčním vyúčtování a je splatná do 20. dne následujícího měsíce. Do roku 2013 daň odváděl vždy zaměstnavatel, od roku 2014 tuto daň může zaplatit po dohodě zaměstnavatel nebo zaměstnanec. Na konci roku je povinností u Dohod o provedení práce či provedení činnosti podat u finančního

úřadu roční zúčtování. Sazba se dále použije na příjmy z podílu na zisku investičního fondu, na podílu likvidačního zůstatku, na vypořádacím podílu apod.

- ✓ **19%** - sazba platí pro právnické osoby, bez ohledu na druh a dobu jejich podnikání. Platí i pro některé investiční fondy, které se svým charakterem mohou blížit běžnému podnikání.⁷⁰ Firma pana Veselovského je právnickou osobou, příjmy společnosti za rok 2013 byly zdaněny touto sazbou.

Své příjmy ve výši 1 048 000,- Kč firma Veselovský s.r.o. zdanila pro rok 2013 sazbou ve výši 19 %, celková výše daně z příjmů právnické osoby pro rok 2013 byla vypočtena v hodnotě **199 120,- Kč**, zisk po zdanění byl ve výši **849 687,- Kč**. Firma měla v roce 2012 příjem 810 250,- Kč, daň za rok 2012 byla ve výši 153 900,- Kč. Společnost byla povinna platit v roce 2013 celkem 4 zálohy na daň z příjmů. Zaokrouhlené zálohy na celá sta nahoru, ve výši ¼ z poslední známé daňové povinnosti – ze 153 900,- Kč, bylo povinností splatit k datu 15. 3., 15. 6., 15. 9. a k datu 15. 12. 2013 ve výši 38 500,- Kč za každé zálohové období. Záloha na daň z příjmů právnické osoby byla vyplacena v celkové výši 154 000,- Kč, daňovým subjektem byla doplacena daň z příjmů právnické osoby za rok 2013 ve výši 45 120,- Kč.

Daňové přiznání z příjmů právnických osob za rok 2013 byla společnost Veselovský s.r.o. povinna poslat finančnímu úřadu prostřednictvím datové schránky, která je zřízena zdarma a slouží pro komunikaci s úřady. Vzhledem k tomu, že daňové přiznání nezpracoval daňový poradce ani daňový auditor, muselo být podáno do 31. 3. 2014 resp. do 2. 4. 2014 a ke shodnému datu zaplacen zbytek daně z příjmů.

Rozdělení zisku

Dne 6. 5. 2014 zasedla Valná hromada společnosti Veselovský s.r.o. Společnost má 1 společníka, který rozhodl o rozdělení zisku společnosti. Jediný společník pan Martin Veselovský se rozhodl vybrat ze zisku firmy 200 000,- Kč. Tuto částku byl povinen vybrat do konce roku 2014 a zaplatit z ní daň ve výši 15 %. Zbylé finanční prostředky zůstanou ve společnosti na nákup materiálu, nového pracovního nářadí apod. Firma v budoucnu

⁷⁰ § 21, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012, str.23. Daň (ANAG). ISBN 978-80-7263-791-1.

uvažuje o koupi nemovité věci, kde by bylo dobré zázemí pracovníků, vhodné pracovní podmínky zaměstnanců a reprezentativní místnost pro případné zákazníky a obchodní partnery.

Povinnost zveřejnění

Účetní jednotka Veselovský s.r.o. je povinna sestavit účetní závěrku za příslušný ukončený rok 2013. Účetní závěrka musela obsahovat:

- ✓ rozvahu,
- ✓ výkaz zisku a ztráty,
- ✓ přílohu, která může být v plném nebo ve zkráceném rozsahu.

Přílohu ve zkráceném rozsahu mohla mít společnost Veselovský s.r.o., protože nebyla ověřena auditorem. Účetní závěrku nemusela mít ověřenou auditorem, protože nesplnila dosažení alespoň dvou kritérií:

- ✓ aktiva v celkové výši více než 40 000 000,- Kč,
- ✓ roční úhrn čistého obrátu musí být větší než 80 000 000,- Kč,
- ✓ průměrný přepočtený stav všech zaměstnanců ve společnosti v účetním období za rok 2013 musí být větší než 50.

Při založení byla firma zapsána do obchodního rejstříku, bylo tedy její povinností (ikdyž ne zatím povinností sankciovanou za nezveřejnění) zveřejnit účetní závěrku do sbírky listin obchodního rejstříku bez zbytečných průtahů. Listiny se poslaly ke zveřejnění prostřednictvím internetu.⁷¹

Zákonný rezervní fond

Firma je společností s ručením omezeným, byla tedy ze zákona povinna při prvním dosažení zisku společnosti zřídit rezervní fond, který byl určen ke krytí ztrát společnosti. Tuto povinnost měly i akciové společnosti. Fond byl vytvořen z čistého zisku ve výši nejméně 10 %, avšak nesměl přesáhnout částku 5 % základního kapitálu. Fond se ročně doplňoval o částku nejméně 5 % z čistého zisku společnosti až do dovršení nejméně

⁷¹ Ustanovení § 20, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. *Business center.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast3.aspx>

10 % základního kapitálu. Firma podmínku splnila v roce 2010. Tyto finanční prostředky z rezervního fondu se mohly použít pouze k úhradě společnosti.⁷²

6.5 Daňová povinnost podnikatelů k dani z přidané hodnoty

Tato daň není povinná, pokud by měla fyzická či právnická osoba obrat nižší jak 1 000 000,- Kč, plátcí daně by se fyzické a právnické osoby mohly stát dle vlastního uvážení. Uvažovalo se od roku 2015 o snížení hranice na 750 000,- Kč, ale tento návrh zatím neprošel. Od roku 2013 byla základní sazba daně z přidané hodnoty 21 % a snížená 15 % (základní potraviny, některé služby). Od roku 2015 je k těmto dvěma sazbám zavedena ještě druhá snížená sazba daně z přidané hodnoty ve výši 10 % (většinou na zdravotnické zboží). Pokud jsou podnikající osoby přihlášené k této dani, sazba není rozdílná. Překročí-li daňový subjekt limit 1 000 000,- Kč za posledních po sobě jdoucích 12 měsíců, je jeho povinností se zaregistrovat k dani. Přihlášku k registraci je povinné podat do 15 dnů po skončení data, v němž daňový subjekt překročil uvedený limit. Od roku 2013 se stal nově registrovaný daňový subjekt již pouze měsíčním plátcem, čtvrtletním by se mohl stát po podání žádosti finančnímu úřadu do konce října roku před plánovanou změnou, avšak měsíčním plátcem daně z přidané hodnoty musí být minimálně 2 roky. Před touto změnou se mohl daňový subjekt rozhodnout, zda bude čtvrtletním či měsíčním plátcem.⁷³

Oba daňové subjekty byly plátcí již od počátku jejich podnikání, výše daňového přiznání pro daň z příjmů se tedy počítala ze základu daně. V roce 2013 byly čtvrtletními plátcí daně z přidané hodnoty, povinnost měly danou zákonem, protože fyzická i právnická osoba překročila roční obrat 1 000 000,- Kč za bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích 12 měsíců. Daňové přiznání musí být podáno vždy nejpozději do 25 dne následujícího měsíce po skončení čtvrtletí (prozatím je tolerance bez sankce za opožděné daňové přiznání 5 pracovních dní po tomto datu). Přejde-li datum na sobotu či neděli nebo na svátek, je platné datum odevzdání v nejbližším následujícím pracovním dni. Společnost Veselovský s.r.o. měla povinnost podávat daňové přiznání daně z přidané hodnoty pouze elektronicky prostřednictvím datové schránky, kterou je povinna mít zřízenou. Pan Novák jako fyzická osoba tuto povinnost neměl, protože do roku 2013

⁷² Ustanovení § 124, zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. *Business center.cz* [online]. 1991[cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast2h1d4.aspx#par114>

⁷³ Ustanovení § 6, 47, zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012, 295 s. ISBN 978-80-7263-791-1.

nepřesáhl obrat vyšší jak 6 000 000,- Kč za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích měsíců a datovou schránku prozatím zřízenou neměl, ale bylo jeho povinností odevzdat daňové přiznání prostřednictvím internetového portálu EPO. Kdyby měl pan Josef Novák zřízenou datovou schránku, měl by povinnost odvádět tuto daň bez ohledu na její výši prostřednictvím datové schránky.

Nadměrný odpočet

Kdyby měly podnikající osoby Josef Novák nebo společnost Veselovský s.r.o. během některého čtvrtletí přijatá zdanitelná plnění vyšší jak uskutečněná, vykazaly by ve čtvrtletním daňovém přiznání daně z příjmů nadměrný odpočet. Tato skutečnost by mohla nastat, pokud by podnikající osoba měla větší nákup než příjem či pokud by vykazovala příjmy v přenesené daňové povinnosti. Při nadměrném daňovém odpočtu je pro podnikatele povinností odevzdat daňové přiznání do 25 dne následujícího měsíce. Je – li vratitelný přeplatek v důsledku nadměrného daňového odpočtu vyšší jak 100,- Kč, je povinností finančního úřadu vrátit přeplatek plátcí daně z přidané hodnoty do 30 dnů od podání nadměrného daňového odpočtu. Podá – li se dodatečně daňové přiznání, musí být finanční úřad požádán daňovým subjektem o navrácení nadměrného daňového odpočtu. Mnohdy ještě než finanční úřad vrátí peněžní prostředky, provede u daňového subjektu případné místní šetření, kde si správce daně ověří oprávnění dokladů vztahujících se k období, za které má být nadměrný odpočet daně vrácen.⁷⁴

Přenesená daňová povinnost

Vzhledem k tomu, fyzická osoba Josef Novák a právnická osoba firma Veselovský s.r.o. byly plátcí daně z přidané hodnoty a podnikaly v roce 2013 v montážní práci související se stavbou a stavebnictvím, vztahovala se na ně v mnoha jejich činnostech přenesená daňová povinnost podle § 92e zákona o dani z přidané hodnoty z pohledu dodavatele. Přenesená daňová povinnost se použije tehdy, fakturuje – li dodavatel, který je plátce daně z přidané hodnoty, odběrateli, který je rovněž plátce daně z přidané hodnoty. Pokud by dodavatel (pan Josef Novák nebo společnost Veselovský s.r.o.) vystavil daňový doklad na neplátce daně z přidané hodnoty, byl by dodavatel povinen uvést na dokladu daň

⁷⁴ Ustanovení § 105, zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. *Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2012, 295 s. ISBN 978-80-7263-791-1.

a také ji odvést v daňovém přiznání k dani z přidané hodnoty. U stavebních prací se režim přenesení daňové povinnosti použije na činnosti vymezené v CZ-CPA 41 až 43 (v oddílu 41 - 43 jsou zahrnuté montážní a stavební činnosti), kde jsou uvedeny všechny činnosti, u kterých se režim přenesení daňové povinnosti použije. Daňový subjekt (pan Josef Novák nebo firma Veselovský s.r.o.) byl povinen vystavit daňový doklad se všemi potřebnými náležitostmi krom vyčíslené daně. Při vystavení daňového dokladu uvedl částku základu daně, doplnil sazbu daně, ovšem nesměl doplnit výši daně. Vystavený doklad musel obsahovat údaj „daň odvede zákazník“, kde je z textu zřejmé, že se jedná o přenesení daňové povinnosti. Doplnit daň tedy bylo povinností odběratele, který si doplnil výši daně, daň odvedl a také si ji v přeneseném režimu uplatnil.⁷⁵

Výše uvedený režim přenesení daňové povinnosti je uveden v Klasifikaci produkce CZ-CPA 41 – 43 zveřejněný na stránkách Českého statistického úřadu a jsou ho povinni dodržovat oba daňové subjekty, pokud vystavují daňový doklad plátcům daně z přidané hodnoty. V režimu přenesení daňové povinnosti se k daňovému přiznání vyplňuje ještě další přiznání s veškerými náležitostmi plátce tzv. Výpis z evidence pro účely daně z přidané hodnoty. Zde se musí shodnout výše základu daně dodavatele a odběratele a den uskutečněného zdanitelného plnění. Nedostane – li odběratel fakturu včas, aby v řádném měsíci podal daňové přiznání a tzv. Výpis z evidence pro účely daně z přidané hodnoty, musí při pozdějším obdržení podat dodatečné daňové přiznání.

⁷⁵ Klasifikace produkce (CZ-CPA) platná od 1. 1. 2008 do 31. 12. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_\(cz_cpa\)_platna_od_1_1_2008_do_31_12_2014](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_(cz_cpa)_platna_od_1_1_2008_do_31_12_2014)

7 Shrnutí

Bez ohledu na právní subjektivitu je podání daňového přiznání daně z příjmů a případný odvod finančních prostředků do rozpočtu státu pro každý podnikající daňový subjekt povinností. Daňová sazba je pro fyzickou a právnickou osobu odlišná, záleží na právní subjektivitě firmy podnikající v České republice. Podnikající fyzické osoby odvádějí do státního rozpočtu 15 % sazbu daně z příjmů, právnické osoby odvádějí do státního rozpočtu 19 % daňovou sazbu, mají – li zisk z podnikání. Povinností obou subjektů je podat daňové přiznání, vykážou – li za dané období zisk i daňovou ztrátu.

Podnikající fyzická osoba Josef Novák v § 7 daňového přiznání daně z příjmů uplatnil paušální výdaje. Daňový subjekt se zabýval v roce 2013 elektromontážní činností, což je řemeslná činnost. Pan Josef Novák dosáhl při svém podnikání v roce 2013 obrát v celkové výši 5 120 250,- Kč. Podnikal v řemeslné činnosti, své výdaje si tedy uplatnil paušálním výdajem 80 %. Celková výše výdajů uplatněná v daňovém přiznání byla ve výši 1 024 050,- Kč. Daň z příjmů fyzických osob byla uhrazena daňovým subjektem ve výši 125 760,- Kč a čistý zisk po zdanění byl v celkové výši 878 290,- Kč. Právnická osoba Veselovský s.r.o. sestavila z účetnictví přiznání k dani z příjmů právnických osob. Své tržby v roce 2013 zdanila sazbou 19 %. Právnická osoba Veselovský s.r.o. měla obrát v roce 2013 v celkové výši 5 234 560,- Kč, daň z příjmů právnických osob byla uhrazena ve výši 199 120,- Kč a čistý zisk po zdanění měla společnost Veselovský s.r.o. za rok 2013 v celkové výši 849 687,- Kč.

S ohledem na dosažené propočty daňového přiznání obou sledovaných daňových subjektů se došlo ke konečnému závěru, že je výhodnější podnikat jako fyzická osoba. Pan Novák si uplatnil v daňovém přiznání za rok 2013 výdaje paušálem. Při menším obrátu (o 114 310,- Kč) oproti právnické osobě měl podnikatel po zdanění vyšší zisk. Podnikatel si pak dále mohl uplatnit v daňovém přiznání odpočty na dani z příjmů a slevu na poplatníka. Vzhledem k propočtům jeho daňového přiznání daně z příjmů mu doporučuji uplatnit si skutečně vynaložené výdaje. Od roku 2015 se změnou v zákoně o dani z příjmů paušální výdaje řemeslné činnosti snížily, nebylo by pro něho za postejných podmínek již výhodné uplatnit si paušální výdaj.

U právnické osoby Veselovský s.r.o. tato možnost není zákonem povolena, právnické osoby mají prozatím vyšší procento zdanění, ze svého základu daně společnost odvedla finančnímu úřadu tedy vyšší procento daně jak daňový subjekt Josef Novák. Právnická osoba Veselovský s.r.o. je také znevýhodněná tím, že do daňového přiznání jsou zahrnuty tržby, které ještě nemusely být odběratelem uhrazeny a tedy se zaplatí daň z příjmů právnické osoby, aniž by právnická osoba Veselovský s.r.o. měla pohledávku uhrazenou.

Velkou nevýhodou podnikající fyzické osoby pana Nováka je ručení majetku. Pan Josef Novák ručí celým svým majetkem, což je pro podnikající fyzickou osobu určitým rizikem. Pan Novák by ne vlastním vinou mohl přijít o soukromý majetek, který vlastní.

Pan Veselovský je jediným společníkem firmy, má splacený vklad základního kapitálu společnosti v plné výši. Jestliže by se firma dostala do platební neschopnosti a případných dluhů, pan Veselovský by ručil pouze majetkem společnosti, nikoli svým soukromým majetkem.

Závěrem lze říci, že i přes určitá rizika ručení soukromého majetku pana Josefa Nováka, je výhodnější podnikat jako fyzická osoba, která má nižší sazbu daně z příjmů, dále si může daňový subjekt uplatnit odpočty na dani z příjmů a také slevu na poplatníka, která výrazně sníží daň podnikající fyzické osoby, tudíž doporučuji tuto právní formu podnikání.

8 Závěr

Daňová problematika se týká velké většiny obyvatel České republiky. Daň odvádíme ze svých příjmů či z majetku. Ten, kdo nemá příjem a ani majetek, stejně odvede daň ve formě nepřímé daně z přidané hodnoty, která je téměř u všeho potravinového a drogistického zboží, které musíme ke svému žití zakoupit a tudíž ji zaplatíme všichni. Daňovou povinnost je nutné v odpovídající míře včas, řádně a správně plnit vůči státním institucím a finančním úřadům.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat podmínky daně z příjmů podnikající fyzické osoby a podnikající právnické osoby v České republice, při jakých podmínkách je lepší podnikat jako fyzická osoba oproti právnické osobě, mají – li oba daňové subjekty postejně vysoký základ daně a postejně podmínky k provozování podnikatelské aktivity. Teoretická část problematiky soukromého podnikání fyzické a právnické osoby nás zavedla k hlavním podmínkám obou podnikatelských subjektů a k základním pojmům, se kterými se mohou podnikatelské subjekty setkat při své činnosti a při podání daňovém přiznání za uplynulý rok jejich činnosti. V praktické části se provedl propočet přiznání k dani z příjmů konkrétní fyzické osoby a propočet přiznání k dani z příjmů konkrétní právnické osoby. Obě podnikající osoby měly postejný daňový základ, využily zákonem povolené možnosti snížení základu daně z příjmů. Výpočtem daňového přiznání daně z příjmů obou podnikatelských osob se došlo k závěru, že je z pohledu daňového zatížení a tím i dosažení vyššího zisku při postejném daňovém základu podnikat jako fyzická osoba. Ta má oproti právnické osobě zvýhodnění v nižší sazbě daně, odpočtům a také slevy na poplatníka. Mojí myšlenkou bylo tvrzení, že je výhodnější ekonomickou činností podnikání fyzické osoby. Podle sestaveného daňového přiznání podnikajících subjektů se tato myšlenka se potvrdila, cíl diplomové práce byl tedy dosažen. Myslím si, že je fyzická osoba při podnikání i méně zatížená administrativními povinnostmi.

Na závěr bych chtěla oběma podnikajícím subjektům poděkovat za odbornou spolupráci a přeji jim v dalších letech mnoho pracovních úspěchů.

Seznam literatury a internetových zdrojů

Seznam literatury

BRABEC, František. *Daně 2008: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2008*. Praha: Aspi, 2008, 1086 s. ISBN 978-80-7357-349-2.

Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2013 s přehledy změn. Olomouc: ANAG, 2012, Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-791-1.

Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2014 s přehledy změn. Olomouc: ANAG, 2013, Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-840-6.

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Petr MRKÝVKA a Ivan TOMAŽIČ. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 525 s. ISBN 80-738-0155-8.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2006, 279 s. ISBN 80-735-7205-2.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 1. vyd. Slaný: Melandrium, 2006, 278 s. ISBN 80-861-7545-6.

POSPÍŠILOVÁ, Alena, et. al. *Podnikání*. 1.vyd. Praha: ASPI, 2007, 1057 s. ISBN 978-80-7357-293-8.

RADVAN, Michal a kolektiv. *Finanční právo a finanční správa - berní právo*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 509 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 417. ISBN 978-807-2392-308.

SEDLÁKOVÁ, Eva. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z 2011*. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2011, 116 s. ISBN 978-80-7365-328-6.

ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva*. 1.vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006, 476 s. ISBN 80-86898-51-2.

TRÁVNÍČEK, Z a J TRÁVNÍČEK. *Živnostenský zákon: komentář*. 1.vyd. Praha: SEVT, 1991, 154 s. Komentované zákony. ISBN 80-704-9020-9.

VANČUROVÁ, Alena a Václav BONĚK. *Správa daní pro ekonomy*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 154 s. ISBN 978-80-7357-701-8.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1.VOX a.s., 2012, 368 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX a.s., 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

Akademická práce

KOPECKÁ, Pavlína. *Aktuální vývoj živnostenského práva 1996 - 2008*. Pardubice, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Karel Rohr.

Brožura

Poradce 2011/6-7. Český Těšín: Poradce, s.r.o, 2011. ISSN 1211-2437.

Seznam internetových zdrojů

- Co jsou datové schránky?. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2009
- JARONĚK, Petr. Historie podnikání v Čechách: Jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?. *Mladý podnikatel.cz* [online]. 22.3.2013
- Klasifikace produkce (CZ-CPA) platná od 1. 1. 2008 do 31. 12. *Český statistický úřad* [online]. 2014
- Podnikání fyzických osob. *Podnikatelský web*. [online].
- Poradenství pro podnikatele. *REGIONCONSULT s.r.o.* [online]. 2014.
- Přímé a nepřímé daně. *Stormware* [online]. 2014.
- Rádce (nejen pro začínající) podnikatele. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2014.
- SOBOTKOVÁ, Michaela. Solidární zvýšení daně. In: *Portál.POHODA* [online]. 2013.
- Veřejný rejstřík a Sběrka listin* [online]. 2012.
- Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2013. *Český statistický úřad* [online]. 2014.
- Živnostenský rejstřík. *Statistické údaje* [online]. [cit. 2014-10-08].

Právní předpisy

- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. *Business center.cz* [online]. 2012.
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. *Business center.cz* [online]. 2004.
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. *Business center.cz* [online]. 1991.
- Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. *Business center.cz* [online]. 2011.
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. *Business center.cz* [online]. 1991.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. *Business center.cz* [online]. 2014.
- Změny v daňových zákonech v roce 2015. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2014

Seznam použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
atd.....	a tak dále
apod.	a podobně
č.	číslo
EURO	měna Evropské unie
FO	fyzické osoby
hl	hektolitry
Kč	Korun českých
ks	kusy
mil.	milionu
např.	například
odst.	odstavec
PO	právnícké osoby
resp.	respektive
Sb.	Sbírka zákonů
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
tj.	to je
tzv.	tak zvaný
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
ZTP/P	označení stupně postižení
ŽO	živnostenské oprávnění

Seznam grafů

Graf č. 1: Porovnání podnikatelů a oprávnění

Graf č. 2: Živnostenské oprávnění právnických osob

Graf č. 3: Lafferova křivka

Graf č. 4: Zaměření podnikatelské činnosti v roce 2013

Graf č. 5: Počet plně zaměstnaných osob Pardubického kraje

Graf č. 6: Superhrubá mzda zaměstnanců

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet živnostenských oprávnění k 31. 12. 2013

Tabulka č. 2: Součet příjmů a výdajů z podnikání fyzické osoby v roce 2013

Tabulka č. 3: Výše paušálních výdajů v roce 2013

Tabulka č. 4: Odpis auta fyzické osoby při rovnoměrném odpisování

Tabulka č. 5: Odpis auta při zrychleném odpisování

Tabulka č. 6: Součet příjmů a výdajů z podnikání právnické osoby v roce 2013

Tabulka č. 7: Odpis auta právnické osoby při rovnoměrném odpisování